

Vysoká škola zdravotnická, o. p. s., Praha 5

RODIČOVSKÁ ROLE V ŽIVOTĚ ŘADOVÝCH SESTER

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KAROLÍNA VAJDOVÁ

Praha 2015

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ, o. p. s., PRAHA 5

RODIČOVSKÁ ROLE V ŽIVOTĚ ŘÁDOVÝCH SESTER

Bakalářská práce

KAROLÍNA VAJDOVÁ

Stupeň kvalifikace: bakalář

Název studijního oboru: Porodní asistentka

Vedoucí práce: Mgr. Hana Tošnarová, Ph.D.

-Praha 2015



VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ, o. p. s.
se sídlem v Praze 5, Dušková 7, PSČ 150 00

Vajdová Karolína
3. A PA

Schválení tématu bakalářské práce

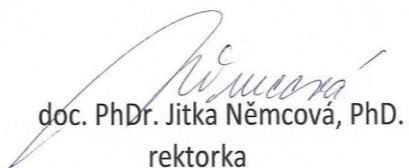
Na základě Vaší žádosti ze dne 29. 4. 2014 Vám oznamuji
schválení tématu Vaší bakalářské práce ve znění:

Rodičovská role v životě řádových sester

Parential Role in Life of Ordinary Nurse

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Hana Tošnarová, Ph.D.

V Praze dne: 1. 10. 2014


doc. PhDr. Jitka Němcová, Ph.D.
rektorka

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité zdroje literatury jsem uvedla v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své bakalářské práce ke studijním účelům.

V Praze dne 31. 3. 2015

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří Mgr. Haně Tošnarové, Ph.D. za odborné vedení, ochotu a cenné rady, které mi během zpracování bakalářské práce věnovala.

Dále bych chtěla poděkovat všem řádovým sestrám a jejich kongregacím, které se podílely na průzkumné části, za jejich ochotu a vstřícnost.

Chtěla bych také poděkovat sestře Magdaléně za její ochotu, pomoc a věcné rady, které mi pomohly při psaní bakalářské práce.

V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem, co mi pomáhali a podporovali.

ABSTRAKT

VAJDOVÁ, Karolína. *Rodičovská role v životě řádových sester*. Vysoká škola zdravotnická, o. p. s. Stupeň kvalifikace: Bakalář (Bc.). Vedoucí práce: Mgr. Hana Tošnarová Ph.D. Praha. 2015. 47 s.

Tématem bakalářské práce je rodičovská role v životě řádových sester. Teoretická část práce byla věnována historii církve, novodobé církvi, rozdělení jednotlivých řádů, a to na mužské řády a ženské řády a další jejich dělení. Dále charakterizuje rodičovskou roli, mateřství a duchovní mateřství. Pojednává o rozdílu těchto dvou věcí, jako je mateřství a duchovní mateřství.

Praktická část je pojata jako výzkumné šetření s cílem popsat vnímání mateřství a duchovního mateřství v životě řádových sester. Metodou polostrukturovaných rozhovorů je popsáno vnímání této role a vyrovnávání se s nepřijetím mateřské role jako takové z důvodu celibátu.

Klíčová slova:

Církev. Duchovní mateřství. Mateřství. Rodičovská role. Řeholní řády.

ABSTRACT

VAJDOVÁ, Karolína. *Parential Role in Life of Ordinary Nurse*. Medical College. Degree: Bachelor (Bc.). Supervisor: Mgr. Hana Tošnarová Ph.D. Prague. 2015. 47 pages.

The topic of the bachelor work is Parental role in life of nun.

The theoretical part is devoted to Church history, contemporary church, division of individual orders into male orders and female orders and their further division. It also describes the parental role, motherhood and spiritual motherhood. It discusses the difference between these two things as motherhood and spiritual motherhood.

The practical part is dealt as a research in order to describe the perception of motherhood and spiritual motherhood in the lives of the nuns. The perception of this role and coping with failure of adopting the parental role because of celibacy is described by semi structured interviews.

Key words:

Church. Monastic orders. Motherhood. Parental role. Spiritual Motherhood.

OBSAH

SEZNAM ODBORNÝCH NÁZVŮ

ÚVOD.....	10
1 CÍRKEV A JEJÍ HISTORIE.....	11
1.1 HEREZE A SCHIZMA	12
1.2 VÝCHODNÍ CÍRKVE	14
1.3 KATAŘI, ALBIGENŠTÍ, FLAGELANTI, VELDÉNŠTÍ.....	15
1.4 ZÁPADNÍ SCHIZMA – MARTIN LUTHER	17
2 NOVODOBÁ CÍRKEV	19
2.1 ROZDĚLENÍ CÍRKVE	20
3 ŘEHOLNÍ ŘÁDY V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	21
4 RODINA.....	29
4.1 RODIČOVSTVÍ	30
4.2 MATEŘSTVÍ	31
5 PRŮZKUM.....	32
DISKUZE	49
ZÁVĚR.....	51
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
PŘÍLOHY	

SEZNAM ODBORNÝCH NÁZVŮ

Cingulum je přepásání tuniky.

Hábit je řeholní roucho, jednotné pro každý institut.

Mendikantské (žebravé) řády jsou kontemplativně-činné řády misijního poslání, zejména ve městech.

Mnišské řády jsou nejstarším druhem řeholních řádů. Jsou to řády kontemplativní, rozjímavé. Jejich poslání je v ústraní se modlit a pracovat. Ženské řády se někdy označují starším lidovým názvem jeptišky.

Novic (novicka) je ten, kdo se pod vedením novicmistra připravuje na vstup do společenství. Je prozatímním členem institutu.

Postulant (postulantka) je žadatel o vstup do společenství. Postulát je doba, v níž kandidát úplně či částečně pobývá v klášteře, před vstupem do noviciátu.

Řády řeholních kleriků vznikly na začátku novověku. Povinnost chórové motlitby omezují, aby se o to více věnovaly své činnosti. Na ně navazují řeholní kongregace.

Řeholní instituty zasvěceného života jsou společenství, jejichž členové (členky) se zavazují k zachování evangelijních rad čistoty, chudoby a poslušnosti složením veřejných řeholních slibů a vedou společný život. Na znamení změny způsobu života oblékají hábit. Rozlišují se podle způsobu života a dané řehole.

Sekulární instituty zasvěceného života jsou taková společenství, jejichž členy (členky) vážou jiné závazky než sliby, např. přísliby, přísaha. Rozvazatelnost těchto závazků je snazší. Nemusí žít společným životem. Žijí v běžných světských podmínkách buď sami, nebo se svými příbuznými, nebo v malých komunitách či na farách. Úsilím o dokonalou lásku vydávají svědectví uprostřed světa. Užívají občanský oděv.

Společnosti apoštolského života jsou společenství kněží nebo laiků, mužů nebo žen, kteří také žijí podle evangelijních rad v čistotě, chudobě a poslušnosti, ale nevážou je

žádná pouta slibů či příslibů. V praxi žijí podobně jako řeholníci, vedou společný život a oblékají hábit.

Škapulíř je posvěcená část hábitu. Tvoří ho široký pruh látky vpředu i vzadu, na rankou sešitý, kratší než tunika.

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014)

ÚVOD

Cílem této práce je ukázat, že řádové sestry jsou ženy jako každé jiné. Jsou to ženy, které prožívají stejnou mateřskou lásku, jako ji prožívají ženy v civilu. Tyto ženy ji pouze nazývají duchovní mateřskou láskou. Je jisté, že řádové sestry nemohou být biologickými matkami, ale mohou být tzv. náhradními matkami, a to z toho důvodu, že nemají svoje děti, a tak se mohou například starat o děti v dětských domovech a podobně.

Tato bakalářská práce je určena pro porodní asistentky, studenty a další nelékařské pracovníky. Cíl bakalářské práce má přiblížit dané téma a lze ho využít jako informační zdroj. Zpracovává pojmy mateřství, reprodukce a potřeby u řádových sester, které mají jinou životní filozofii.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se zabýváme církví, historií církve, novodobou církví a rozdělením církve. Poté se zabýváme jednotlivými řády, jak mužskými tak i ženskými. Dále budeme rozebírat rodičovskou roli, co to vlastně rodičovská role je, jak se rozděluje. A také se zabýváme mateřstvím a duchovním mateřstvím. Vysvětlujeme jejich rozdíl a to, že mateřství je přirozený děj, ale duchovní mateřství je v podstatě osvojení.

Další část je praktická část, která pomocí kvalitativního průzkumu zkoumá, jak řádové sestry vnímají svoji duchovní mateřskou lásku. Toto zjišťujeme pomocí rozhovorů jednotlivých řádových sester. Rozhovory s jednotlivými řádovými sestrami nebylo jednoduché domluvit, protože se jednotlivé rozhovory týkaly hlavně osobního života.

Jsme si vědomi, že čerpáme z literatury, která neodpovídá požadavkům školy (rok vydání). Používáme tyto informace pouze v případech, kdy uvedený text byl pro autora bakalářské práce nejvíce výstižný.

1 CÍRKEV A JEJÍ HISTORIE

Motto: „*Pán je nám stále po boku, nikdy nás nenechává samotné.*“

(Papež František, homilie v bazilice Utrpení,
Getsemany, Jeruzalém, 26. května 2014)

Slovo církev je možné přeložit jako tábor lidu nebo vojenský tábor. Pokud chceme hovořit o církevních rozkolech, měli bychom se nejprve seznámit s prvotní církví, která byla jednotná (ANON, 2001). Z Bible víme, že církev založil Ježíš Kristus na apoštolu Petrovi. Říká: „Ty jsi Petr, to je skála a na té skále zbuduji svou církev...“ (ANON, 2001, s. 794).

Kristus chtěl, aby církev byla:

- a) Jediná - pouze jedna, aby všichni jedno byli.
- b) Všeobecná - tj. řecko katolická pro všechny lidi všech národů a všech dob, generací.
- c) Apoštolská - postavena na apoštolských základech.
- d) Svatá - protože byla založena Kristem, který byl sám v sobě svatý, a snažila se vést lidi ke svatosti.

Kristus založil církev proto, aby pravdivě a věrohodně předávala Boží poselství všem budoucím generacím. Lidé v církvi se mají snažit o co nejdokonalejší křesťanský život, aby už zde na zemi budovali Boží království. V prvních dobách křesťanství o nich lidé říkali - pohleďte, jak se milují - neboť jeden za druhého byl schopen jít i na smrt (ANON, 2001), (RICCIOTTI, 1947).

Kristus slíbil, že bude neviditelnou hlavou církve „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa“ (ANON, 2001, s. 806).

Apoštol Petra ustanovil viditelnou hlavou církve slovy: „Ty jsi Petr (to je skála) a na té skále založím svou církev a brány pekelné ji nepřemohou. Tobě dám klíče od

nebeského království: cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno na nebi, cokoliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ (ANON, 2001, s. 794).

Těmito slovy též naznačil, že Petra a jeho nástupce - papeže, bude chránit od jakéhokoliv bludu, ale pouze ve věcech víry a mravu. Papežská neomylnost - pokud papež slavnostně vyhlásí ze svého učitelského úřadu - ex cathedra - ve spojení s biskupy nějakou věc v oblasti víry a mravů za závaznou, je v této věci neomylný (ANON, 2001). V ostatních věcech je papež, jako každý člověk, omylný. Neomylnost se nevztahuje na osobní život papeže. Vždyť i papež musí chodit ke zpovědi. Neomylnost je dána samou podstatou věci. Jde totiž jen o věci, které se vztahují k výkonu úřadu papeže.

1.1 Hereze a schizma

Hereze - znamená výběr. Hereze může nastat pouze u pokřtěných, kteří odpírají věřit v některé pravdy víry, chtějí však zároveň zůstat křesťany.

Schizma - znamená rozkol, rozkol křesťanské jednoty. Podle církevního práva nastane tehdy, když se pokřtěný odmítá podřídit papežské autoritě nebo odmítá ty, kdo se papeži podřizují (SEDLÁK 2015).

Hereze donatistů, meletianů a ariánů

Konstantin Veliký nepovažoval své obrácení za soukromý nebo osobní čin, nýbrž událost, která měla do sebe zahrnout celou Římskou říši. Cílem jeho zásahů nebylo totiž jen podpořit církev, nýbrž také odsoudit věroučné úchytky a omyly. Právě v době, kdy panovník učinil z křesťanské církve základ své světové říše, se církev zmítala v těžkých vnitřních bojích, velmi silné byly rozkolnické skupiny donatistů, meletianů a ariánů. Konstantin pokládal za svou svatosvatou povinnost znovu přivést tyto bludaře k jednotě. Byl přesvědčen, že odsouzení herezí jednotlivými osobami, biskupy a teology nepostačí k jejich účinnému vymýcení a že proto musí zasáhnout on sám osobně. Hereze donatistů byla vyvolána pronásledováním za Diokleciána, kdy bylo křesťanům nařízeno, aby odevzdali své posvátné knihy. Mnozí z nich však, aby zachránili víru a život, odevzdali jiné knihy. Postup těchto křesťanů, mezi nimiž byli i biskupové a kněží, můžeme nazvat kompromisním, a proto je jejich přísnější souvěrci pokládali za zrádce. Takovým zrádcům nebylo dovoleno přijímat svátosti a tzv.

donatisté vyžadovali, aby byli znovu pokřtěni. Donatisté byli odsouzeni na několika koncilech a sám Konstantin v roce 317 proti nim vydal velmi přísný zákon, na jehož základě jim pomocí zbraní dal odebrat kostely a veškerý jejich majetek. I rozkoly meletianů, kteří jednali velmi přísně s tzv. „padlými“ křesťany, jakož i s těmi, kteří se ukázali slabými za pronásledování, vznikl za podobných okolností. Meletiani byli odsouzeni Synodami v Alexandrii a v Niceji a nakonec se spojili s ariány. Největší ze všech věroučných herezí však bylo ariánství, hlavně pro společenské a politické důsledky, které z něho vyplývaly. Arius byl kněz, který ve svých kázáních a spisech podlamoval víru v Kristovo božství. Tvrdil, že i Kristus byl stvořen Bohem Otcem. Této herezi museli pravověrní křesťané dlouho čelit. Několikrát ji zavrhl jednotliví biskupové a nakonec i koncil v Antiochii. Nicejský koncil z roku 325, který byl zahájen s podporou a hmotnou pomocí císaře Konstantina, odsoudil Ariovo učení nejpřísněji ze všech. Zúčastnilo se jej na 300 biskupů, skoro všichni z východních oblastí, kdežto ze západních jich přišlo jen pět. Římský papež Silvestr se nemohl dostavit pro pokročilý věk a jako zástupce poslal své kněze. Nejzávažnější projednávanou otázkou byla Ariova hereze. Arius měl vlivné podporovatele i mezi biskupy. Jakmile však byly citovány některé významné úryvky z jeho *Convito*, padly všechny překážky. Pak ale povstaly spory o tom, jak má být formulováno jeho odsouzení a jak se má vyjádřit pravá víra. Po zasedání trvajících celý měsíc koncil vyhlásil vyznání víry, ve kterém je přesně vyloženo učení o zplození Syna z Boha Otce. Pro Syna byl zaveden výraz *soupodstatný* (s Otcem), který přiměřeným způsobem definuje Kristovo božství. Církevní dějepisec Eusebius vyslovil ve svém díle kromě vlastního názoru i mínění většiny současných biskupů a křesťanů vůbec. Ve spisu *Vita Constantini* popsal triumfálním způsobem slavnostní hostinu, kterou císař Konstantin uspořádal pro biskupy na závěr Nicejského koncilu: „Ani jeden biskup nechyběl u císařova stolu. Není možné popsat, co se tu událo. Těsná stráž a vojáci rozestavení v kruhu hlídali s vytasenými meči vchod do císařského paláce. Mužové Boží (biskupové) bez obav kráčeli jejich středem do vnitřních komnat císařského paláce. Někteří biskupové seděli u stolu v císařském stibadiu, jiní ve dvou postranních stibadiích. Byl to pohled skoro jako do Božího království a mohlo se zdát, že to vše byl jen sen a nikoli skutečnost“ (JEDIN, 2008). Císař Konstantin se nepletl do diskuzí a sporů, ale zasahoval, aby bylo správné učení Nicejského koncilu uplatňováno. Vypověděl do vyhnanství dva biskupy, kteří odmítli podepsat vyznání víry, a též samotného Aria. Později však všichni žádali souhrnnější, stručnější vyznání víry nežli niceské, a to byla závažná chyba. Projevovalo se i úsilí

o Ariovu rehabilitaci a navrhoval se proto nový koncil. Tak začala neblahá, z minulosti již dávno známá politická a náboženská korupce. Nejhorším omylem však bylo odsouzení biskupa Athanasia, který se nechtěl podřídit císařově despotické vůli. Císař Konstantin se dal pokřtít jen několik dnů před smrtí v roce 337.

Úsudky o Konstantinovi se různí:

- a) Apologeté ho vynášejí jako vzor křesťanského samovládce.
- b) Pohané v něm vidí tyrana.
- c) Východní církev ho oslavuje jako světce rovného apoštolům.
- d) Západní církev ho nazývá „Velikým“.
- e) Moderní badatelé na něho nepohlížejí jako křesťanského samovládce nebo jako na opravdového křesťana, nýbrž jako na počátek křesťanství.

Jeho náboženská politika vedla k podřízení biskupů říši, státu, čímž byla oslabená papežská autorita (POLC, 1995).

1.2 Východní církve – východní schizma roku 1054

Řecko-východní a latinsko-západní myšlení se už delší dobu vyvíjelo různými směry. Protiklady byly povahy liturgické, disciplinární, církevně-politické, a dogmatické. Napětí zvýšilo západní císařství za Karla Velikého a Oty Velikého, spor o úctu obrazů, územní nároky Byzantinců v Itálii (Ravenna, dolní Itálie) a rozšíření franského panství v Itálii. K zaostření situace konečně přispělo i západní církevní uvědomění, probuzené reformou. Když papež německého původu Lev IX. (1049-1054) politicky zasáhl do jižní Itálie, kterou právě Normani začali odnímat Byzantincům, vyskytly se znovu konfliktní situace a rozpory. Byzantský císař Konstantin IX. a jeho jihoitalský náměstek Argyros byli nakloněni k tomu uzavřít s papežem spojení a společně bojovat proti Normanům. Patriarcha konstantinopolský Michael Kerularios (1043-1058) se však obával zasahování papeže do své jurisdikční oblasti a sblížení se snažil překazit tím, že silně vyhrocoval církevní protiklady: uzavíral latinské kostely a kláštery v Konstantinopoli, ostře odsoudil, že latiníci užívají při mešní oběti nekvašeného chleba, zavrhoval celibát, vytýkal, že latiníci přidali do vyznání víry filioque (a Syna) a mnoho jiného. Lev IX. vyslal do Konstantinopole jako své legáty kardinála Humberta de Silva Candida, svého kancléře Fridricha Lotrinského a arcibiskupa Petra z Amalfi. Úkolem poselstva bylo vést jednání o spojení

a zastavit patriarchovy útoky. Vyjednávání v Konstantinopoli probíhala od začátku nešťastně. Vyslanci vystupovali vůči patriarchovi velmi sebevědomě. Ctižádostivý, sebevědomý a vypočítavý patriarcha všechna vyjednávání mařil a zdráhal se nakonec vyslance přijmout. Tu kardinál Humbert proti němu složil vášnivý pamflet a vypracoval exkomunikační bulu, položil ji 16. července 1054 na hlavní oltář chrámu Hagia Sofia před zraky lidu a kněžstva, připraveného k slavnostní bohoslužbě. Přitom hlasitě zvolal: Videat Deus et iudice (Ať to Bůh vidí a rozsoudí). Papež Lev zemřel již 19. dubna 1054 a jeho nástupce Viktor II. (1055-1057) byl zvolen teprve 13. dubna 1055, takže papežský stolec byl neobsazený (vakantní). Tak se rovněž stalo, že Kerularios neexkomunikoval ani papeže, ani římskou církev, ale jen vyslance. Nicméně roztržka nebyla urovnána. Schizma zůstalo dodnes přes obnovené pokusy o sjednocení (KADLEC, 1991).

1.3 Kataři, albigenští, flagelanti, veldénští

Do této skupiny patří některé významné osobnosti historie, jako je např. Jan Hus, Jan Žižka a další.

Jan Hus

Jan Hus se narodil kolem roku 1370 v české vesnici Husinci. Vystudoval na Karlově universitě filosofii. Později se stává rektorem Karlovy university a zároveň dostává místo kazatele v kapli Betlémské. Na popud Mistra Jana Husa – rektora Karlovy university – vydává Václav IV. roku 1409 tzv. Kutnohorský dekret, který měl dostat Universitu pod český vliv. Tím Mistr Jan Hus, místo aby zvýšil prestiž a úroveň Karlovy university, dosáhl pravého opaku. Pro hlásání Wiclefovy bludařské nauky byl nad ním vynesena interdikta. Proto odchází z Prahy na Kozí Hrádek, kde pokračuje ve své kazatelské činnosti. Hus si totiž k svým politickým cílům chtěl zajistit podporu Václava IV. To se mu do určité doby dařilo a král byl jeho osobním ochráncem ve sporu s církví. Je jisté, že Mistr Jan Hus kritizoval církev. Nesmíme však zapomínat, že nebyl sám, kdo církev kritizoval (Jan Milíč z Kroměříže, Tomáš Štítný ze Štítného, Matěj z Janova...). Mistr Jan Hus se však dopustil několika závažných omylů a tragických chyb. Jan Hus byl 6. července 1415 upálen na hranici a jeho popel byl hozen do Rýna, aby po něm nezůstaly žádné ostatky k uctívání (ZLÁMAL, 2008), (DELOUCHE, BURIAN, 1995).

Husitské války

1. Vznik husitské revoluce

Po upálení Mistra Jana Husa v Kostnici a pak i mistra Jeronýma Pražského je do Kostnice zaslána protestní listina. Česká šlechta za pomoci lidových vrstev začíná obsazovat církevní majetek, ničí kláštery, vyhání kněze z far a obsazuje je husitskými kněžími. Na fary a kláštery jsou pořádány lidové pogromy. K nim se přidávají i obyvatelé měst.

2. Nejednota uvnitř hnutí a čtyři Pražské artikuly

Husitské hnutí se lavinovitě šíří po celých Čechách. Každý vykládá Písmo svaté podle své představy hnutí na mnoho sekt a sektiček. Trpí proto velkou nejednotou. Některé strany mezi sebou otevřeně bojují. Pod nebezpečím zahraniční intervence se snaží alespoň v něčem sjednotit, aby nebyly potlačeny. Díky těmto sjednocujícím snahám vydávají v Praze tzv. čtyři Pražské artikuly:

1. Svobodné hlásání slova Božího.
2. Přijímání pod obojí způsobou.
3. Kněží nemají vykonávat světskou moc.
4. Veřejné trestání smrtelných hříchů.

3. Křížová tažení proti husitům

Proti kacířským Čechům je vyhlášena roku 1419 ve Vratislavi křížová výprava. Pod vedením císaře Zikmunda, syna Karla IV., roku 1420 vtáhne do Čech. Všechny husitské síly se stahují k Praze. Díky Janu Žižkovi, který zaujme strategické místo na hoře Vítkově, je Zikmund poražen a zbytky křížáckých vojsk opouštějí Čechy. Po této výpravě následují ještě další čtyři křížové výpravy. Dochází k tzv. „spanilým jízdám“, které měly za úkol potrestat země, které vyslaly křížáky a také plnily funkci zásobovacích, neboť bylo potřeba živit a platit husitská vojska.

4. Basilejský koncil

K řešení husitské otázky jsou Češi pozváni na církevní koncil v Basileji. Přicházejí sem čtyři husitské strany. Na koncilu jsou jednotní pouze ve čtyřech

pražských artikulech, které jim v podstatě koncil schválil. To je ovšem všechno, čeho dosáhli. Koncil tedy pro ně končí neúspěchem, protože se nedokázali sjednotit.

5. *Bitva u Lipan a porážka husitů*

K velkým rozbrojům začíná docházet mezi husitskou šlechtou a chudými husity. Husitským pánům se podařilo získat v době revoluce církevní majetek, a tím byli uspokojeni. Začali se distancovat od činnosti husitských polních vojsk, která přinášela celé České zemi utrpení a mohla být nebezpečná pro jejich nově získaný majetek. Začali vyjednávat s císařem Zikmundem a českou katolickou šlechtou. K zásadnímu obratu došlo při neúspěšném obléhání Plzně husitskými polními vojsky vedenými Prokopem Holým. Husitská vojska začala trpět rozbroji uvnitř, nejednotou a hladem. Zbytky husitských vojsk byly na hlavu poraženy Panskou Jednotou v bitvě u Lipan. Husitská revoluce končí zajetím a popravou Jana Roháče z Dubé. Husité však nezakládají novou církev, ale cítí se jako zbožnější a praví katolíci, tak jako Mistr Jan Hus. Za husitských válek byly zničeny nejen nádherné kláštery, střediska středověké vzdělanosti, které uchovávaly kulturní památky a církevní objekty, ale téměř polovina prosperujících vesnic, které působily jako zásobárny, byly vypáleny. České země jsou vydrancované, zpustošené a v rozvratu (ZLÁMAL, 2008).

Jan Žižka

Byl to vladyka z jižních Čech z Trocnova. Živil se jako lapka, přepadal kupecké vozy. Byl však chycen, ale na prosby Václava IV. nebyl popraven a byla mu dána milost. Byl vojevůdcem. Ve svém vojsku udržoval železnou kázeň. Byl přesvědčený husita. Proti Žižkovi se začala formovat husitská opozice, kterou porazil v bitvě u Malešova. Umírá při obléhání Příbyslavi. Zbytek jeho vojsk se začíná na jeho počest nazývat sirotky (ZLÁMAL, 2008).

1.4 Západní schizma – Martin Luther

Martin Luther

Narodil se v Eislebenu v Sasku 10. listopadu 1483. Začal studovat u augustiniánů a už v roce 1507 byl vysvěcen na kněze. Vyučoval na různých universitách a roku 1512 se stává doktorem teologie. Luther vede útrpný boj proti církvi. Učí, že člověk je od

přirozenosti zkažený a není schopen činit dobro, které by se mu mohlo přičítat. Proto jsou svátosti, milosti, sebe zápory a dobré skutky zbytečné. Není třeba žádná církev, stačí jen čtení Bible. Luther byl dobrý psycholog, stratég, spisovatel a překladatel.

1. Lutherská revoluce

Lutherovo učení radikalizuje celou německou společnost a vyzývá k všeobecnému povstání. Nejprve rytíři proti šlechtě, aby si zajistili více práv. Jsou však poraženi. Pak vystupují anabaptisté. Jsou poraženi. Dochází k selské válce. Sedláci, vedeni Tomášem Munzerem, provádí přepady klášterů a far. Později vystupují i proti pánům. Luther je zpočátku toleruje, později je však nechá utopit v krvi.

2. Augspurské vyznání

Roku 1530 byl svolán sněm do Augspurku. Zde chtěl Karel V. obnovit jednotu mezi katolíky a protestanty. Zde na podporu Luthera vytvořil humanista Melanchthon „Vyznání víry“. Je to shrnutí Lutherovy nauky – ospravedlnění na základě víry, přijímání pod obojí způsobou, manželství kněží, zavrnutí řeholí, odmítnuté svaté zpovědi,...

3. Triumf protestantismu

Pro řešení protestantského problému nevykonal nejvíce papež, ale paradoxně císař Karel V., i když jeho snaha byla korunována bez nejmenšího úspěchu. Svolal sněm do Wormsu, který Luthera odsoudil. Pak byly svolány další sněmy, na nichž se měla řešit otázka sjednocení protestantů s církví, ovšem protestantská nauka a neústupnost jakékoliv sjednocování nebo jen kompromis vylučovala. Protestantská reforma se šíří hlavně v severských zemích (ZLÁMAL, 2008).

2 NOVODOBÁ CÍRKEV

Dnešní církve vycházejí z evangelické tradice:

Základní teze:

A. Sola skriptum

Pouze Písmo (Bible). Hlásá, že každý, kdo čte Bibli je osvícen Duchem svatým a může ji sám vykládat (z toho plyne, že ji mohou vykládat i ateisté a také to, že co člověk, to víra – proto existuje několik stovek evangelických církví).

B. Sola fides

Pouze na základě víry v Ježíše Krista může být člověk spasen – přijít do nebe.

C. Sola gracia

Pouze na základě milosti je člověk spasen. Hlásá, že člověk je od počátku zkažený a není schopen konat dobro.

Anglická církev

Zakladatel byl anglický král Jindřich VIII., je to státní církev. Jejich učení je podobné katolické tradici s výjimkou hlavy církve, kterou je panovník. Dlouhou dobu se jednalo, ve 20. století, o unii s katolíky. Jednání byla přerušena, když se jeden nejvýše postavený anglikánský biskup veřejně přihlásil ke svému homosexuálnímu partnerovi a začal obhajovat homosexuální svazky (ZLÁMAL, 2008).

2.1 Rozdělení církve

Pro lepší přehlednost v této podkapitole byla církev rozdělena takto:

Křesťanské denominace v Čechách

- a) Roku 1921 byla založena Československá církev, roku 1977 si do názvu přidala „husitská“. Má evangelickou nauku.
- b) Bratrská církev, Jednota bratrská... - má evangelickou nauku. Vznikla po smrti Petra Chelčického, pak byla zakázaná. Nově u nás vzniká až roku 1870 v Prostějově.
- c) Baptisté – evangelická nauka, roku 1919 vzniká u nás Bratrská jednota Chelčického. Postupně se z nich stávají baptisté. Křtí ponořením. Křtí v dospělém věku.
- d) Adventistická církev – vzniká z baptistů, k jejich založení vedla víra v brzký příchod Krista. Z jedné odnože adventistů vznikly Jehovisté. Jedním z nejdůležitějších článků jejich víry je odmítnutí alkoholických nápojů zákaz kouření. Mají evangelickou nauku.
- e) Apoštolská církev – vznikají z apoštolského letničního hnutí. Prosí, aby je Bůh pokřtil Duchem svatým, aby dostali dar jazyků. U nás vznikají asi roku 1977. Uznáni až roku 1989. Říkají o sobě, že navazují na učení Ježíše Krista a apoštolů.
- f) Novoapoštolská církev – vzniká z apoštolské církve. Chce být obdobou církve apoštolské.
- g) Církev starokatolická – 1. vatikánský koncil definoval neomylnost papeže. Část biskupů s tím nesouhlasila. Po vysvětlení, co se papežskou neomylností myslí, souhlasili. Pouze nepatrná část to nechtěla pochopit. Odtrhli se od katolíků a roku 1871 vytvořili samostatnou křesťanskou denominaci. Rozdíly: neuznávají papežskou neomylnost, proto je též rozdílný výklad Bible, zrušili celibát.

V roce 2013 bylo v Čechách registrováno 18 náboženských společností.

(SEDLÁK, 2015)

3 ŘEHOLNÍ ŘÁDY V ČESKÝCH ZEMÍCH

Řeholní řády v českých zemích mají své dělení a hierarchii. Nalézáme dělení na mužské a ženské řády, které mají své hlavní řády a následně podřády. Dále sekulární instituty a společnosti apoštolského života, které jsou pouze pro ženy.

❖ Mužské řeholní instituty zasvěceného života

▪ Suverénní řády

- **Rytířský špitální řád svatého Jana Jeruzalémského z Rhodu a Malty – maltézští rytíři**

Je to nejstarší rytířský řád z celého křesťanstva, který vzniká asi v 11. století. V čele řádu stojí velmistr a svůj úřad vykonává doživotně. Spiritualita řádu je zaměřena především na pomoc nemocným a tělesně postiženým. Absolvují po ročním noviciátu slib čistoty, poslušnosti a chudoby. Můžeme je rozdělit do tří tříd, každá třída má odlišné povinnosti, v některé třídě mohou být i ženatí. Jako oděv oblékají černou kleriku s malým bílým maltézským křížem vlevo na hrudi, černou kuklu s bílým maltézským křížem na prsou doplněnou dekorací (Obrázek v příloze B).

▪ Řády řeholních kanovníků

- **Řád bratří domu Panny Marie v Jeruzalémě – němečtí rytíři**

Tento řád působí v českých zemích od 13. století. Generálním představeným je velmistr řádu, sídlí ve Vídni, v čele každé provincie stojí provinciál a jeho rádci. Řídí se heslem „Léčit a pomáhat“. Členové řádu slouží na farnostech a jako duchovní u sester, dále vykonávají aktivity v oblasti vzdělávací, sociální a zdravotní. Noviciát trvá jeden rok a po ukončení se skládají sliby na jeden rok a pak na dva roky. Pro tento řád je typický oblek s černou klerikou s bílým pláštěm a černým křížem. Poté co složí slavnou profesi, dostávají bílý plášť (Obrázek v příloze C).

- ***Řád premonstrátů***

V roce 1140 byl založen v Olomouci. V čele řádu stojí jmenovaný vikář. Zabývají se výukou, dětmi s hendikepem, pořádají koncerty, výstavy a přednášky. Dvouletému noviciátu předchází období kandidatury, u kandidátů se žádá maturita. Po noviciátě se skládají sliby na tři roky, po té následují sliby slavné a doživotní. Oděv: nosí oděv bílé barvy, části jsou tunika, škapulíř, cingulum a bílý baret (Obrázek v příloze D).

Dále sem patří: Rytířský řád křížovníků s červenou hvězdou – křížovníci a Řád řeholních kanovníků svatého Augustina – augustiniáni kanovníci.

- **Mnišské řády**

- ***Řád svatého Benedikta***

Benediktinskou řeholi uvedla do Čech Mlada Přemyslovna a mezi lety 967 a 973 založila ženský klášter a první klášter v Čechách vůbec. V čele stojí opat. Jejich zaměření je vyučování ve školách. Zájemce přijímají jako hosta po pohovoru s novicmistrem, poté je zájemce přijat do kandidatury, obvykle to je půl roku, po skončení noviciátu skládá mnich časné sliby na jeden rok, které nejméně dvakrát obnovuje, vytrvá-li, skládá sliby věčné. Oděv: liší se mírně dle kongregace, tvoří ho černá tunika přepásaná koženým řemenem nebo cingulem a černý škapulíř (Obrázek v příloze E).

Dále sem patří: Řád cisterciáků a Řád cisterciáků přísnější observance – trapisté.

- **Mendikantské řády**

- ***Hospitálský řád svatého Jana z Boha – milosrdní bratři***

Roku 1620 vznikl konvent v Praze. Generální představený sídlí v Římě, jednotlivé země mají své provincie, v České republice sídlí v Brně. Zasvěcují se službě nemocným. Pro vstup není podmínka zdravotního vzdělání, nejprve je čekatelství, které trvá několik měsíců, poté kandidatura, která trvá asi půl roku, dále následuje obláčka – přijetí řeholního šatu a oficiální vstup do řádu. Po úspěšném splnění všech podmínek,

kandidát vstupuje do noviciátu, který trvá dva roky. Noviciát končí časnými sliby a začíná scholastikát, který trvá pět let, v tomto období probíhá vzdělání, vždy po roce se obnovují věčné sliby. Na konci tohoto období se skládají slavné sliby. Oděv: skládá se z černé barvy a tuniky, která je přepásaná koženým cingulem a škapulířem stejné délky, s tím souvisí i kapuce (Obrázek v příloze F).

- ***Řád bratří blahoslavené Panny Marie Karmelské – karmelitáni***

První karmelitánský klášter v Čechách založil císař Karel IV. v Praze. V čele řádu stojí generální převor se svou radou, který sídlí v Římě. V České republice byl nedostatek členů pro založení samostatné provincie, proto byla zařízena tzv. generální delegatura. Slouží v duchovní správě, poskytují duchovní vedení, pečují o laiky, připravují exercicie a pořádají duchovní obnovy. Také vydávají náboženskou literaturu. Po dobu poznávání zájemce dojíždí do kláštera, poté začíná několikaměsíční postulát, kdy uchazeč už bydlí v komunitě, dále následuje noviciát v délce jednoho roku. Noviciát končí prvními řeholními sliby, které se skládají na tři roky, po uplynutí lze složit věčné sliby. Oděv: hábit je temně hnědý, sestavený z tuniky, která je přepásaná černým koženým řemenem, škapulíř a kapuce. V neděli a o svátcích je doplněn bílým pláštěm s kapucí (Obrázek v příloze G).

- ***Řád menších bratří – františkáni***

V českých zemích se objevuje během 2. poloviny 15. století. Centrální řízení v čele s generálním ministrem sídlí v Římě. Řád je rozdělen do provincií v čele s kvardiánem. Činnost řád přijímá podle aktuálních místních potřeb. U kandidátů se klade důraz na dobré rozlišení povolání a jeho motivů, vyžaduje odpovídající zralost lidskou a křesťanskou, pokud je kandidát přijat, absoluuje asi tak dva roky zkoušku společného života v postulátu. Postulanti pracují v civilním zaměstnání, ale podílí se na životě společenství. Po té následuje noviciát, trvající jeden rok, po ukončení noviciátu se skládá první, dočasný slib, toto období trvá šest let. Po tomto období je bratr definitivně přijat slavnými, doživotními sliby. Oděv: řeholním oděvem je tmavohnědý hábit s volnou kapucí, přepásaný bílým provazem s třemi uzly (Obrázek v příloze H).

Dále do této skupiny patří: Řád svatého Augustina – augustiniáni, Řád bosých bratří blahoslavené Panny Marie z hory Karmel – bosí karmelitáni, Řád bratří kazatelů – dominikáni, Řád minoritů, Řád menších bratří kapucínů a další.

- **Řády řeholních kleriků**

- *Tovaryšstvo Ježíšovo – jezuité*

Jezuité přišli do českých zemí v roce 1556. Nejvyšším představeným je generál, který je doživotně volený, sídlí v Římě, všeobecnou zákonodárnou moc má generální kongregace. Jezuité jsou oddáni papeži a řídí se dle příkazů papeže. Noví kandidáti jsou přijímáni na základě posudku čtyř pověřených členů, po dvouletém noviciátě novic skládá tři obvyklé sliby, které skládají na celý život. Nejméně však po deseti letech jsou teprve definitivně přijati do Tovaryšstva a čtvrtý slib poslušnosti skládají papeži. Oděv: nemají vlastní řeholní šat.

Také sem patří: Řád řeholních kleriků chudých Matky Boží zbožných škol – piaristé.

- **Klerické kongregace papežského práva**

- *Kongregace misionářů Matky Boží z La Saletty – saletini*

Ve světě se poprvé objevili v roce 1846, do Čech přišli v roce 1995. V čele kongregace stojí generál, kterému pomáhá v řízení rada kongregace, má sídlo v Římě, dále se dělí do provincií, které jsou řízené provinciály. Starají se především o lidi opuštěné, duchovně strádající a taky o ty, kteří ztratili víru v Krista a opustili církev, jsou zaměřeni na misie. Do kongregace se přijímají pouze ti, kteří mají dar opravdového povolání a jsou schopni užitečně pracovat v jednotlivých dílech kongregace, musí být starší 18 let. Postulát trvá od šesti měsíců do dvou let, poté následuje rok noviciátu, po této době se skládají sliby na jeden rok, doba dočasných slibů může trvat tři až šest let, po této době složí misionář věčné sliby. Oděv: řeholní oděv mají stejný jako diecézní kněží, zvláštním znamením je misijní kříž s kladivem a kleštěmi na příčném břevně, který se dostává při věčných slibech (Obrázek v příloze I).

Dále sem patří: Kongregace svatého Františka Saleského – salesiáni Dona Boska, Kongregace kněží mariánů Neposkvrněného Početí blahoslavené Panny Marie a další.

- **Klerické kongregace diecézního práva**

- *Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti – petrini*

Je to první ryze česká mužská kongregace, jejím zakladatelem je kněz česko-budějovické diecéze P. Václav Klement Petr. Generální představený zodpovídá za vedení kongregace, spolu s ním se na řízení podílí generální rada, v současné době sídlí generální představený v řeholním domě v Písku. Při klášteře mají otevřené Křesťanské rodinné centrum Petrklíč a v klášteře noviciátu sídlí redakce časopisu Duha, pořádají také duchovní obnovy ve farnostech. Kandidatura probíhá mimo společenství, postulát trvá půl roku, noviciát trvá jeden rok v domě k tomu určeném pod dohledem novicmistra, po ukončení tohoto období novic skládá své první sliby na jeden rok, které potom obnovuje. Doba mezi časnými sliby a věčnými sliby je tři až šest let. Jako oděv oblékají černou kleriku, černé cingulum s růžencem a přes ní volně černý škapulíř bez kapuce (Obrázek v příloze J).

Další řád je: Kongregace bratří těšitelů z Getseman.

(JIRÁSKO, 1991), (KOPECKÁ A KOL., 2014)

- ❖ **Ženské řeholní instituty zasvěceného života**

- **Řády autonomní**

- *Řád sester cisterciáček*

Na českém území byl založen první klášter cisterciáček v Oslavanech u Brna roku 1225. V čele stojí opat (abatyše) nebo převor (převorka), jednotlivé kláštery se sdružují do kongregací a ty tvoří jeden Cisterciální řád, kongregace je řízena kongregační kapitulou pod vedením opata-praeses, řád je řízen generální kapitulou. Řídí se podle motto: „Modli se a pracuj.“ Zájemkyně se ze začátku setkávají pouze s představenou nebo sestrou, která k tomu byla určena, tato doba trvá různě dlouho, záleží na osobních potřebách zájemkyně, pokud se dívka rozhodne vstoupit do řádu a splňuje podmínky, je přijata do klauzury a zahájí dobu postulátu, který trvá asi rok,

poté následuje roční noviciát zakončený časnými sliby, to je možné obnovovat, ale nesmí to trvat méně než tři roky a více než devět let. Potom je možné složit slavné sliby. Oděv: nosí dlouhý bílý hábit, který je přepásán cingulem nebo koženým řemenem, černý škapulíř, novicky ho mají bílý. Po slavných slibech mají závoj černý, novicky a juniorky bílý (Obrázek v příloze K).

- ***Řád sester blahoslavené Panny Marie Karmelské – karmelitky***

Je to nejstarší ženské společenství uvnitř karmelské rodiny, sestry karmelitky v českých zemích dosud nikdy nežily. V čele řádu stojí převorka. Jelikož tady v současné době žádné karmelitky nepůsobí, není o nich tolik informací. Oděv: oblékají hnědou tuniku přepásanou černým koženým řemenem, škapulíř stejné barvy a černý závoj (Obrázek v příloze L).

Další řády, které sem patří: Chudé sestry svaté Kláry – klarisky, Řád klarisek-kapucínek, Mnišky Kazatelského řádu – klauzurou dominikánky, Řád svaté Alžběty – alžbětinky a další.

(KOPECKÁ A KOL., 2014), (LANGEAC, 2006)

- **Instituty centralizované**

- ***Kongregace Dcer Božské Lásky***

Kongregace byla založena ve Vídni, v českých zemích se poprvé tato kongregace objevila v Opavě, a to v říjnu 1870, po založení Mariánského ústavu v Opavě následovalo zakládání dalších domů – v Brně, Jiřetíně pod Jedlovou v severních Čechách a v Praze. Kongregace je mezinárodním řeholním institutem papežského práva, řízené jsou centrálně, generalát je v Římě, sídlo České provincie v Opavě. Jednotlivé domy spadají pod vedení provinční představené. Kongregace má apoštolát výchovný, sociální a pastorační. Pro vstup do řádu se vyžaduje náboženská motivace, duševní a tělesné zdraví, doba kandidatury je neomezená, žena v této době může i studovat, postulát je půlroční, noviciát trvá dva roky, po něm sestra novicka skládá sliby na jeden rok. Doba mezi prvním časným slibem a sliby věčnými je asi pět let, nejméně však tři roky, mezitím sestra musí sliby ročně obnovovat. Oděv je velice jednoduchý, je to černý hábit, který tvoří buď černé nebo šedé šaty s bílým límečkem, černý závoj s bílým přehnutým proužkem, k šedému hábitu mohou nosit závoj bílé

barvy. Při prvních slibech obdrží emblém a také zlatý prsten se zobrazením Nejsvětějšího Srdce Ježíšova (Obrázek v příloze M).

(KOPECKÁ A KOL., 2014)

- ***Římská unie řádu svatě Voršily – voršilky***

Řád vznikl v Itálii, zakladatelkou je svatá Anděla Merici, do Čech sestry přišly poprvé 9. listopadu 1655 a zůstaly až dodnes. Generální představená svatě Voršily sídlí v Římě, provinční představená v Praze, jednotlivé kláštery mají svoji místní představenou. Řád se zaměřuje na školství, katechezi a misie. Žadatelka se seznamuje s řádem a řád s ní v období kandidatury, většinou se tak děje v období studií, poté následuje postulát, který trvá asi tak půl až dva roky, kdy se žadatelka blíže seznamuje s řeholním životem, první sliby se skládají na tři roky, pak opět na dva roky. Juniorát je zakončen věčnými sliby. Oděv: nosí tmavomodré šaty s bílým límečkem a modrý závoj. Při prvních slibech sestra dostává kříž Římské unie, při věčných slibech zlatý prsten (Obrázek v příloze N).

Do této skupiny dále můžeme zařadit například: Kongregace Chudých školských sester naší Paní, Kongregace Milosrdných sester Karla Boromejského – boromejky a další.

(KOPECKÁ A KOL., 2014), (ANGELI, 2007)

❖ **Sekulární instituty**

- ***Sekulární institut – Společenství „Panny Marie na cestě“***

Institut vznikl v Rakousku, do Čech sestry přišly roku 1992. Charakteristickým rysem života společenství jsou pravidelná setkání sester, která se konají jednou za měsíc, obvykle v sobotu, v bytě některé z členek. Činnost nemá jednotné zaměření. V Česku působí jako katechetky, pečují o staré a nemocné, pravidelně se účastní ekumenických bohoslužeb a biblických hodin nebo pracují s mládeží. Předpokladem pro přijetí je zralost, dbá se na samostatnost, členky nebydlí společně, klade se důraz na soustavné náboženství i odborné vzdělávání, příprava trvá asi tak dva až tři roky, poté skládají sliby a po šesti až deseti letech

mohou složit věčné sliby.

Oděv: jednotný oděv nemají. Nosí na sobě civilní oblečení.

Dále sem patří například: Sekundární institut Caritas Christi, Sekundární institut Volontarií Dona Boska a další.

❖ **Společnosti apoštolského života**

▪ *Misijní rodina Donum Dei*

Vznikly v první polovině 20. století, v Česku slouží necelé dvě desítky sester. Nežijí ve společné komunitě, ale každá ve své domácnosti se svojí rodinou, odkud vykonají své sliby. Pečují o lidi zraněné životem (prostitutky, vězni, narkomani), navštěvují nemocné a vedou dialog s nevěřícími. Po absolvování formace skládají členové nejprve časné, a pak i slavné sliby. Oděv: jednotný oděv nemají. Nosí na sobě civilní oblečení.

Dále sem patří: Společnost Dcer křesťanské lásky svatého Vincence de Paul – vincentky (KOPECKÁ A KOL., 2014).

4 RODINA

Motto: „*Dítě za své rodiče přijímá ty, kdo se k němu mateřsky či otcovsky chovají – a je to pro ně zcela nepodstatné, zda-li tito „jeho lidé“ na to mají či nemají potvrzení z porodnice.*“ (MATĚJČEK 1994, s. 16)

Rodinu můžeme chápat jako malou společenskou skupinu, která je založena na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a jejich dětí. Členové rodiny obývají společnou domácnost, plní společensky určené a uznané role, které vyplývají ze soužití (SATIROVÁ, 2006).

Rodina se pohybuje v určitém sociálním prostoru. Obsah výchovy se proměňuje, některé funkce rodiny ztrácejí původní význam, přetvářejí, jiné se naopak rozšiřují, vytvářejí. Dochází k průběžné strukturální diferenciaci rodiny, tj. změna široké rodiny v rodinu nukleární, také k její funkcionální specializaci (BÁRTLOVÁ, MATULAY, 2009).

V tomto procesu rodina ztratila řadu svých původní funkcí, řadu funkcí rodiny převzal stát, ale současná rodina si zachovala dvě základní funkce:

- a) Funkci prvotní socializace dětí.
- b) Funkci emociálně psychologické stabilizace osobnosti dospělých (VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, 2010).

Známe různé dělení rodin, podle nejrůznějších hledisek. Rodinu můžeme rozdělovat na úplnou (otec, matka a děti), neúplnou (chybí jeden z rodičů), ale také třeba nukleární, která je dvougenerační, a rozšířenou, která zahrnuje více než dvě generace. Dále můžeme rozdělit rodinu na orientační, to je taková rodina, do které se narodíme, a proreakční, kterou člověk založí buď sňatkem, nebo narozením dítěte (SOBOTKOVÁ, 2007).

Funkce rodiny můžeme dělit takto:

- Ekonomická – zajištění rodiny.

- Sociální – výchova dětí.
- Biologická – otec, matka a děti.

Dále můžeme funkce rodiny rozdělit takto:

- Biologicko-reprodukční funkce rodiny se ve své podstatě nemění.
- Sociálně-ekonomická funkce, rodina je chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti.
- Sociálně-výchovná funkce rodiny, rodina je první sociální skupinou, která učí dítě přizpůsobovat k sociálnímu životu, osvojovat si základní návyky a způsoby chování běžné ve společnosti (VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, 2010), (SEKOT, 2006).

V křesťanské společnosti měla rodina po staletí monopol na legitimní sex. Tento monopol však padl a všeobecně legitimní se stal i předmanželský sex. S příchodem antikoncepčních prostředků ztrácí monogamická párová rodina i monopol na legitimaci reprodukčního aktu (MOŽNÝ, 1999). „Od počátku sedmdesátých let stoupá totiž prudce počet nemanželských dětí ve všech společnostech našeho kulturního okruhu“ (MOŽNÝ, 1999, s. 19).

S dostupností antikoncepčních prostředků klesá porodnost ve vyspělých zemích a také je hodně rodin bezdětných. „Dítě je v současnosti především citovou investicí. Z čistě ekonomického hlediska je dítě investice velká a nevratná“ (MATOUŠEK, 2003, s. 182). V novější literatuře se této problematice věnuje např. (Pařízek, 2006).

4.1 Rodičovství

Rodičovská role je významnou součástí identity člověka a přechod rodičovství je patrně nejvýznamnějším přechodem v životě člověka. Jedná se o roli primárně biologicky podmíněnou, ale zároveň i psychicky a sociálně důležitou. Rodičovství je stále ve společnosti uznávané jako za zcela přirozené a někdy dokonce samozřejmé vyústění manželství. Ochotu člověka stát se rodičem ovlivňují vnější i vnitřní vlivy, které mohou rozhodovat o odkladu rodičovství či o úplné bezdětnosti (GREGORA, 2011).

Rodičovství dělíme na:

- Plánované – je to domluva mezi partnery, partneři si naplánují, kdy si pořídí potomka. Je to snaha partnerského páru, aby otěhotnění, porod a rodičovství přišlo v co nejvhodnější době. Může to mít pozitivní a negativní charakter. Pozitivní charakter je cílená snaha o otěhotnění, negativní charakter je snaha a opatření, která vedou k zábraně nežádoucího, neplánovaného otěhotnění (antikoncepce) (PAŘÍZEK, 2006).
- Neplánované – to je neočekávané těhotenství, které je hodně rozšířené v Africe, Asii a Latinské Americe. Těhotenství přichází v době, kdy to partnerský pár neplánuje.

4.2 Mateřství

Mateřství je děj, který vzniká už v těhotenství, dále se vyvíjí po porodu a v šestinedělí. Je to přirozený děj. V podstatě je to pouto mezi matkou a dítětem. Mateřství je propojeno s rodičovstvím (GREGORA, 2011), (DUNOVSKÝ, 1999).

V souvislosti s mateřstvím hovoříme také o **duchovním mateřství**.

Panna Marie je církví nazývána matkou Boha i Matkou lidí. Duchovní mateřství je něčím skutečným, je něčím krásným, ale i ono má svoji dvojznačnost. Je lépe ji odstranit, neboť naše láska k Nejsvětější Panně Marii, jakož i naše láska k Bohu, potřebuje pravdu. Pravda osvobozuje a podněcuje. Někdy se říká: Matka Boha, tedy i Matka lidí. Maria je matkou Boha, protože porodila Božího syna, podle lidství, neboť formovala jeho lidství, tak jako je každá matka formuje u svého dítěte.

Ale toto již neplatí u křesťanů. Každý z nich, každý z nás má svoji matku, která nás porodila. Mateřství Marie má totiž charakter osvojení. Ona je duchovní matkou lidí v Ježíši Kristu, aby je podněcovala k životu Božímu a vedla je k tomu zbožštění, k jakému je povolává jejich Bůh.

Z tohoto vyplývá, jaký je rozdíl mezi mateřstvím a duchovním mateřstvím. Mateřství je přirozený děj, pouto mezi matkou a dítětem. Kdežto duchovní mateřství je mateřství, které je uměle vytvořeno. Je to osvojení (LAURENTIN, 1987), (ANGELI, 2007).

5 PRŮZKUM

Pro zpracování praktické části bakalářské práce byl zvolen kvalitativní průzkum pomocí rozhovorů.

Průzkumný problém

Rodičovská role v životě řádových sester, respektive jestli se někdy zabývaly otázkou mateřství a zda, když vstoupily do řádu, tak mateřství prožívaly a jak se s ním vyrovnávaly, coby matky, které díky svému zasvěcení se Bohu v řádu nemohou mít biologické dítě.

Souhlas s průzkumem byl řešen na základě dohody s matkami představenými, jakožto zodpovědnými za život klášterů, kde byl průzkum prováděn, ústní dohodou a souhlasem jednotlivých respondentek.

Časový harmonogram průzkumu:

Od 7. 12. 2014 do 11. 1. 2015 - studium literatury, příprava teoretických zdrojů.

Volba vzorku – metodou snow ball.

Od 12. 1. 2015 do 22. 2. 2015 – vstup do terénu, dohodnutí souhlasu.

Studie byla uskutečněna od 7. 12. 2014 do 22. 2. 2015 v různých klášterech, tyto kláštery byly vybrány z důvodu známostí řádových sester.

Pro získání informací bylo zapotřebí oslovit řádové sestry.

Studie se zúčastnilo šest respondentek.

Výběr respondentek byl určován podle věku a podle výběru matky představené, protože ne všechny řádové sestry jsou ochotné vypovídat.

Pro kvalitativní průzkum byly dané následující **okruhy otázek**, které tvořily základ polostrukturovaného rozhovoru (barevné označení jednotlivých okruhů je zvoleno pro analýzu textu v podkapitole 5.1):

- Z jakého řádu jste?
- Z jaké rodiny pocházíte? Úplná x neúplná (pokud neúplná – vyrůstala jste pouze s maminkou, tatínkem či s prarodiči?).
- Vaši rodiče, prarodiče byli věřící?
- Jak jste se s církví setkala, co nebo kdo vám pomohl se k ní dostat? / Kdo z lidí nebo jaká událost vám umožnila se s církví setkat?
- Kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?
- Předtím jste se už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?
- Jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, ve škole, v nemocnici, ...?
- Jak jste se vyrovnala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu?
- Jak se, jako žena, vnitřně vypořádáváte s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka? *Pro starší sestry:* Jak jste se, jako žena, vnitřně vypořádala s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?
- Neměla jste někdy pocit, že rozhodnutí vstoupit do řádu jste učinila proto, že Vám scházela klasická forma rodiny (jinými slovy: Vstoupila jste do řádu proto, abyste v něm našla domov/rodinu?)
- Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila. Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?

Jednotlivé rozhovory se lišily dle průběhu hovoru se zachováním výše uvedených okruhů.

Záznam rozhovorů byl tvořen formou terénních poznámek.

5.1 Analýza terénních poznámek

V této podkapitole jsou uvedeny terénní poznámky a dle barevného klíče vyznačeny relevantní sekvence textu pro jednotlivé okruhy otázek (viz výše).

Komentář průzkumníka:

Na začátku, než budou uvedeny rozhovory jednotlivých řádových sester a taky rozhovor s čekatelkou, bych ráda napsala toto. Když jsem si vybírala toto téma, věděla jsem, že se pohybuji na velice tenkém ledě. Byla jsem si vědoma, že určitě ne všechny řádové sestry, které já oslovím, budou ochotné si se mnou sednout a popovídat si o daném tématu. Už vůbec jsem nečekala, že by byla ochotná i sestra představená. Jsem velice ráda, že jsem se díky tomuto tématu mohla seznámit s úžasným člověkem, který mi hodně pomohl jak s formováním jednotlivých otázek, tak i s věcnými radami ohledně rozhovoru s řádovými sestrami. Tato sestra mi pomáhala zprostředkovávat rozhovory s dalšími sestrami. Během mého konání se mi i stalo, že mě jedna řádová sestra odmítla, bylo to a je to její rozhodnutí, na které má plné právo. V textu jsou užívány hovorové výrazy nebo výrazy s emocionálním zabarvením, které dokreslují situaci a vztahy mezi účastníky průzkumu.

Respondentka 1

Za prvním rozhovorem jsme zavítali do kláštera k sestřám Voršilkám. První rozhovor byl veden s představenou řádovou sestrou z řádu **svatá Voršila**. Ze začátku jsem byla velice nervózní z tohoto rozhovoru, protože jsem si myslela, že právě matka představená bude nejméně ochotná vypovídat. Mé domnění nebylo oprávněné. Matka představená ze začátku byla v odpovědích velice strohá, po vysvětlení mého záměru se její přístup změnil. Když jsem sestře položila otázku, z jaké rodiny pochází, sestra se na mě zatvářila, jako k čemu to zrovna potřebuji, tak jsem jí opět vysvětlila, že některé řádové sestry vstoupily do řádu kvůli tomu, že tam třeba právě hledaly tu svojí náhradní rodinu. Sestra mi odpověděla: „**Pocházím z úplně rodiny**, nikdy se mí rodiče nerozvedli, měla jsem hezké dětství a **mí rodiče byli věřící**“. Tím odpověděla i na mojí další otázku, a to zda její rodiče, prarodiče byli věřící. Dále když jsem kladla svoji další otázku, a kladla jsem ji velice opatrně, protože jsem si říkala, jaká od ní přijde otázka, či jak

bude reagovat, tak to už matka představená byla sdílnější. Už mi nekladla její další otázky a neptala se, zda to potřebuji vědět, či proč mě to vlastně zajímá. Má otázka zněla: „Jak jste se s církví setkala, co nebo kdo Vám pomohl se k ní dostat? Nebo kdo z lidí, jaká událost Vám umožnila se s církví setkat.“ Sestra mi odpověděla: „K církvi jsem se dostala díky tomu, že za mé doby se vyučovalo náboženství ve škole, a tak jsem se poprvé setkala s církví, poté jsem nastoupila na církevní školu, kde náboženství bylo samozřejmostí.“ Můj rozhovor pokračoval: „Kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?“ Její odpověď zněla úplně jasně: „No přeci na církevní škole, když jsem navštěvovala řádové sestry, a to bylo v mých 16ti letech.“ Tímto mě sestra úplně uzemnila. Bylo na ní vidět, že si říkala, proč se mě na to vlastně ptá? A jaká bude následovat další otázka? Já na to navázala další mojí otázkou, a to jestli se předtím už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli? Sestra se zatvářila a její odpověď byla strohá a jasná: „Ano uvažovala jsem, ale vstup do řádu byl pro mě přednější.“ V této chvíli zazvonil zvon, který svolával, aby se šly sestry modlit. Matka představená se na mě podívala takovým zvláštním způsobem a řekla mi: „Tak honem musíme dokončit ten rozhovor, já se musím jít modlit.“ A já věděla, že jsem teprve v polovině našeho rozhovoru, nechtěla jsem sestru zdržovat od jejích povinností, a tak jsem jí řekla, že pokud potřebuje jít, tak ať jde se modlit, že já počkám anebo, že mohu přijít jindy, ona na to řekla, že ten rozhovor s Vámi už dokončím, nemám ráda nedodělané věci. Takže náš rozhovor pokračoval. Další otázka byla: „Jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, ve škole, v nemocnici a podobně?“ „Když jsem vstoupila do řádu, tak jsem navštěvovala různá pracoviště, textilie, koberce a podobně, do kterých jsme cestovaly po celé republice, nakonec jsem skončila na dlouho v ústavu pro mentálně postižené děti. Byla jsem tam hodně oblíbená, děti mě měly moc rády, oblíbily si mě. Když jsem odcházela z ústavu a nastoupila jsem do řádu, byla jsem zvolená matkou představenou na jedno volební období. Poté mě odvolali a další volební období jsem byla opět zvolena, tak mě často děti navštěvovaly.“ Já kladla další otázku a to, jak jste se vyrovnávala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu? Sestra mi na to rázně odpověděla: „Nad tímto jsem nikdy neuvažovala.“ A pokračovaly jsme v rozhovoru. „Jak jste se, jako žena, vnitřně vypořádala s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?“ A odpověď zněla: „Opět jsem nad tím neuvažovala, já pracovala v ústavu pro mentálně postižené děti, tam jsem jim dávala svojí mateřskou lásku, mě to povolání naplňovalo, ráda jsem tam pracovala, ač to bylo kvůli době.“

Další otázku jsem se skoro bála podat, ač mi bylo jasné, co sestřička odpoví, protože se už jednou o tom v našem rozhovoru zmínila. Má otázka zněla: „Neměla jste někdy pocit, že rozhodnutí vstoupit do řádu jste učinila proto, že Vám scházela klasická forma rodiny? Sestra se na mě zamračenýma očima podívala a řekla: „**Ne, já vyrůstala v úplné rodině.**“ Podívala se na hodiny a bylo na ní vidět, že se jí honí hlavou, kdy už konečně bude poslední otázka, aby už mohla jít. A já jí na to s radostí řekla: „A má poslední otázka je: Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila. Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?“ Matka představená chvíli přemýšlela a poté s nadhledem odpověděla: „**Já toto období asi neměla,** bylo to způsobené tím, že jsem, jak už jsem jednou říkala, pracovala s dětmi, tak jim jsem dávala tu svojí mateřskou lásku, tam jsem použila svoje duchovní mateřství a potom, když jsem byla zvolená, jako matka představená, tak jsem veškerou lásku věnovala svým spolusestrám, starala a starám se o ně, jako kdyby to byly mé vlastní dcery.“ Já jsem matce představené odpověděla, že ji velice děkuji za strávený čas, který jsme spolu strávily, a že jí mockrát děkuji za náš rozhovor. Ona se opět na mě podívala a řekla: „Nevím, jestli Vám to k něčemu bude, takový rozhovor jsem ještě nikdy neposkytovala, to víte, někdy sem zavítá televize a chtějí rozhovory o naší kongregaci, ale aby sem zavítala studentka a chtěla rozhovor o mateřství, ač my mateřství v pravém slova smyslu nemáme, ale máme duchovní mateřství, které je jiné než klasické mateřství, s tím jsem se ještě nikdy nesešla.“ Se sestřičkou jsme se rozloučily a rozešly se.

Do tohoto kláštera, ke svaté Voršile, jsem zavítala ještě několikrát, jak pro zapůjčení literatury, tak i za dalšími sestrami, se kterými jsem dělala rozhovory. To už na mě matka představená byla milá, usměvavá a příjemná. Ostatně jako další řádové sestry. Když jsem tento klášter navštěvovala i dále, tak vždy jsem se tam moc těšila. Sestřičky mě vždycky hezky přivítaly a většinou, než jsme se dostaly k dalšímu rozhovoru, tak jsem si povídala i s jinými řádovými sestrami.

Respondentka 2

Další odpoledne strávené v klášteře s další řádovou sestrou bylo opět v klášteře u svaté Voršily. Jak už v úvodu popisují, tato řádová sestra je z řádu **svaté Voršily**. Když jsem tuto sestřičku potkávala ve vesnici, vždy jsme se spolu zastavily a pohovořily jsme si. Mně byla velice sympatická. A když nás seznámila další sestra a v podstatě jsme zjistily, že se tato sestra zná i s naší rodinou, tak toto setkání probíhalo velice přátelsky. Se sestřičkou jsme se představily, já představila řádové sestřičce moji bakalářskou práci a řekla jsem jí, že otázky jsou anonymní a pokud na nějakou otázku nebude chtít odpovídat, tak že nemusí. A tak jsme začaly. Já položila svoji první otázku: „Z jaké rodiny pocházíte, myslím tím z úplné či neúplné?“ Sestřička mi mile odpověděla: „**Já pocházím z úplné rodiny, vyrůstala jsem jak s maminkou, tak i s tatínkem.**“ Opět jsem kladla další otázku: „Vaši rodiče, prarodiče byli věřící?“ Odpověď zněla: „**Ano má maminka byla velice věřící, můj otec věřící nebyl, měl velice špatnou zkušenost s církví.**“ Mně probíhalo hlavou, že bych se nejradši sestřičky zeptala, jaká to byla zkušenost, ale nechtěla jsem, aby si sestřička o mně myslela, že se moc zajímám o její soukromí. A tak jsem pokračovala dle mého připraveného plánu. Tázala jsem se dál: „Jak jste se s církví setkala, co nebo kdo Vám pomohl se k ní dostat?“ Sestra se zamyslela a řekla: „No to víte, když jsem chodila do **základní školy**, tak tam se normálně **vyučovalo náboženství**, tak tam jsem to spatřila poprvé, samozřejmě doma jsem to také viděla, ale jen občas jsme s maminkou chodili na mše do kostela, kde se mi velice líbilo, no a potom jsem nastoupila na střední školu a na **internátě jsem byla u Voršilek**, no a ty si mě tak oblíbily, že jsem si řekla, že by se mně to taky líbilo. Ale byla špatná doba, tak ani do řádu vstoupit nešlo. Když jsem odešla z internátu, tak ve vesničce, kde jsem bydlela s rodiči, byla jedna řádová sestra, já se s ní seznámila, ale jelikož byla opravdu špatná doba, to tu byl komunismus a ten zakazoval řádové sestry, tak tato sestra chodila v civilním oblečení, aby nemusela opustit ten náš kraj. Potom jsem vystudovala pedagogickou fakultu, dostala jsem umístěnku do pohraničí, učila jsem a čekala, až se změní doba, abych mohla vstoupit do řádu. Do řádu jsem vstoupila poměrně dlouho, než vstupují třeba ostatní řeholnice a to, až když mi bylo kolem 40.“ Já jsem její příběh velice poslouchala, zajímalo mě to a hlavně se mi líbilo, že sestřička ke mně byla tak otevřená. A tak jsem kladla další svoji otázku: „Kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?“ Odpověděla: „**Poprvé mě to napadlo, když jsem byla na internátě u Voršilek.**“ Další

otázka zněla: „A předtím jste se zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?“ „**Ano, uvažovala jsem** o tom a ještě víc, když už jsem měla tolik let, maminka si přála, abych založila standardní rodinu, ale já pořád polemizovala o tom, že vstoupím do řádu. Rodiče si zvykli, že s nimi žijí doma, a tak to pro ně bylo velice těžké, když jsem potom vstoupila do řádu.“ Dobře, to je pochopitelné, když takto dlouho jste žila s rodiči, tak že potom, když jste odešla, tak bylo rodičům smutno. Tady se mi nabízela další otázka a to jak se s tím rodiče vyrovnávali, když sestřička vstoupila do řádu a už s nimi nežila doma. Ale jak už jsem jednou zmínila, nechtěla jsem až tak moc zasahovat do jejího příběhu. Aby si sestřička nemyslela, že jsem moc zvědavá. „A jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, ve škole, v nemocnici a podobně?“ Sestřička se na mě podívala a řekla mi: „**Já byla učitelka**, tak jsem umístění měla jasný, nejprve jsem **učila mentálně postižené děti v ústavu**, potom když jsme z ústavu odešly, tak jsem **učila na církevní škole**.“ „Jak jste se vyrovnávala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu?“ Sestřička chvíli přemýšlela a potom mi odpověděla: „Já jsem se tímto nikdy nezaobírala, měla jsem kolem sebe hodně dětí, tato myšlenka mě nikdy nenapadla.“ A má další otázka směřovala opět k vnímání mateřství. „Jak jste se, jako žena, vnitřně vypořádala s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?“ „**No, to víte, to je tak, když pracujete s dětmi, tak jim věnujete svojí lásku**. Já vzhledem k tomu, že jsem řeholní sestra, tak nemohu být biologickou matkou, a tak jsem veškerou mateřskou lásku právě dávala těmto dětem, jelikož ony neměly rodiče, kteří by se o ně zajímali, tak jsem si to mohla dovolit, **a tím jsem toto období přechodila** a taky mi v tom **hodně pomáhal Bůh**.“ Má další otázka byla u této řádové sestřičky celkem zbytečná, ale jelikož jsem nechtěla uhýbat z předepsaného harmonogramu, tak jsem ji položila: „Neměla jste někdy pocit, že rozhodnutí vstoupit do řádu jste učinila, protože Vám scházela klasická forma rodiny?“ Sestřička mi úplně jasně odpověděla: „**Ne**.“ A má poslední otázka opět směřovala k mateřství. „Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila. Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?“ „**Já jsem touhu po mateřství neměla**, asi to bylo ovlivněno mojí profesí, já jsem tu svojí lásku věnovala dětem, které jsem učila.“

A tímto náš rozhovor končil. Byla jsem velice ráda, že sestřička byla tak ochotná, přátelská, že si na mě udělala čas a mohly jsme si pohovořit o daném tématu. Se sestřičkou jsme se rozloučily, ona mi popřála, ať se mi práce podaří.

Já věděla, že v tomto klášteře nejsem naposledy, a tak jsem sestřičce poděkovala a řekla: „Sestři, já tu určitě nejsem naposledy, já Vás ještě někdy navštívím, určitě sem půjdu dělat ještě nějaký ten rozhovor a půjčovat si literaturu. Sestřička mi na to odpověděla: „Je tak to je fajn, tak až přijdete příště, tak doufám, že se opět potkáme. Takové milé děvče rádi uvidíme.“ Já opět sestřičce poděkovala, a tím jsme se rozloučily.

Respondentka 3

Tento rozhovor jsem opět prováděla v klášteře u svaté Voršily. Můj další rozhovor byl velice zajímavý, a to díky tomu, že se mi podařilo získat sestřičku z Polska. Byla to pro mě veliká zkušenost, jediné co bylo dobré, že sestřička uměla trochu česky no a že ta polština se taky té češtině trochu podobá, jinak bych s ní asi rozhovor dělat nemohla. Tato sestřička je z řádu **sv. Voršily** v Polsku. Se sestřičkou jsem se přátelsky seznámila, představily jsme se a já jí vysvětlila, o co se vlastně jedná. Že píše nestandardní bakalářskou práci, ale o to víc si myslím, že je zajímavá. Sestřičce jsem řekla, že ta práce je postavená na výpovědích právě řádových sester a že je směřovaná na rodičovskou roli, v podstatě na vypořádávání se s mateřstvím a duchovním mateřstvím. Ona mi na to řekla: „To je zajímavé téma, s tím jsem se nikdy ještě nesetkala, jo úplně bych zapomněla. Dáte si čaj nebo kávu? Uděláme si takové přátelské posezení a u toho si budeme povídat.“ Já odpověděla: „Ano.“ A tímto náš rozhovor začal. Má první otázka směřovala na původ její rodiny, zněla takto: „Pocházíte z úplné rodiny či z neúplné?“ Sestřička se rozpovídala a povídala mi: „**Já pocházím z úplné rodiny**, vyrůstala jsem jak s maminkou, tak i s tatínkem, ale potom nás na nějaký čas rozdělila 2. světová válka, potom jsme se opět vrátili k sobě. Rodiče se nikdy nerozešli, já pocházím z 9 dětí. Měla jsem krásné dětství.“ „A Vaši rodiče, prarodiče byli věřící?“ „**Ano, byli hodně věřící**, hlavně můj tatínek, ten se stále modlil k Bohu. Potom jsme taky všichni často navštěvovali mše v kostele.“ V tuto chvíli jsem si tak

říkala, že u této sestřičky se to dá předpokládat a to z důvodu, že pochází z Polska. Jak všichni dobře víme, tak poláci jsou hodně věřící národ. A já kladla další otázku: „Jak jste se s církví setkala, co nebo kdo Vám pomohl se k ní dostat?“ Její odpověď zněla: „Já jsem byla **dva roky na internátě u Voršilek**, moc se mi tam líbilo, a když jsem se po dvou letech vrátila domů a byla nějaký čas doma, tak mi to moc scházelo, doma jsem oznámila, že se vrátím k Voršilkám. Já tam byla velice spokojená, ale nikdo mě nepřesvědčoval, abych se k nim vrátila, já to tak cítila, že to má takhle být.“ „A kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?“ „**No já jsem nad tím ani neuvažovala, že bych někdy mohla vstoupit do řádu, ale potom, když jsem se tak dobře cítila u těch Voršilek, tak tam mě to poprvé napadlo**, ale nebylo to podmíněné tím, že by mě k tomu někdo nutil, **já to tak cítila, že bych se měla oddat s Bohem**.“ To je velice zajímavé. „Předtím jste se už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?“ Sestřička se lehce začervenala a řekla: „No, o mě se zajímal jeden muž, měl mě moc rád, ale já o něj zájem neměla, takže jsem ani **o mateřství nikdy neuvažovala**.“ Já pokládala další svoji otázku: „Jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, nemocnici či ve škole a podobně?“ Sestřička mi s radostí odpověděla: „**Ano já jsem učila a učím děti v Senegalu v Africe**.“ Jé, to je krásné poslání. To Vás určitě naplňuje. To je také můj sen, jednou jet do Afriky a pracovat tam. „A jak jste se vyrovnávala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu?“ Její odpověď zněla jasně: „Já v podstatě nemám čas myslet na tyto věci, já veškeré své bolesti a story odevzdávám Bohu.“ Když jsem pokládala další poslední otázky, předem jsem si říkala, že odpovědi asi budou stejné či hodně podobné. „Jak jste se, jako žena, vnitřně vypořádala s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?“ Sestřička se pousmála a řekla mi: „**Já nad tímto vůbec nepřemýšlím**, a když už na mě něco takového dolehne, odevzdám to Bohu.“ Otázku, zda sestřička nevstoupila do řádu kvůli tomu, že by jí scházela klasická forma rodiny, jsem sestřičce ani nepokládala, jelikož už v začátku mi vyprávěla, jak měla šťastné dětství. A má poslední otázka zněla: „Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila. Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?“ „**Ne já jsem toto období neměla**.“

Touto odpovědí končil náš rozhovor. Tato sestřička, jak z vyprávění, tak i z pozorování je velice oddaná Bohu, některé věci si ani nepřipouští a cokoliv se jí stane, tak říká, že to asi takto Bůh chtěl. Další věc je ta, že pro ni je Bůh něco jako pro nás psycholog. Ona se mu vypovídá a je jí dobře. Neřeší okolnosti kolem. Je velice zasvěcená. Asi je to taky hodně ovlivněné její rodinou, jednak je rodina velice věřící a taky u Poláků je všeobecně známo, že je to národ věřících.

Se sestřičkou jsme se opět rozloučily, já ji poděkovala, za krásně strávené odpoledne. Byla jsem moc ráda, že sestřička ke mně byla, tak přátelská, ač jsme se předtím nikdy neviděly a neznaly jsme se, přesto byla sestřička ochotná mi povědět svůj příběh, který byl pro mě velice zajímavý.

Když jsem se se sestřičkou loučila, tak mi pověděla, že by byla ráda, kdybychom se ještě někdy viděly, že jsem moc milá a příjemná dívka, která ji za tak krátkou dobu přirostla k srdci. Já byla za toto moc ráda, že jsem takto na sestřičku působila. Toto je vždy krásný pocit od řádových sester.

Respondentka 4

Můj další rozhovor byl opět v přátelském duchu. Byl vykonávaný opět v klášteře u svaté Voršily. Tato sestřička byla po dobu celého rozhovoru velice milá a ochotná. Než jsme si začaly povídat, tak jsme se vzájemně představily. Já jsem sestřičce představila téma mojí bakalářské práce a sestřička z něho byla velice nadšená. Tato sestřička opět pochází z řádu **svaté Voršily**. Má první otázka směřovala na původ její rodiny a zněla takto: „Z jaké rodiny pocházíte, z úplné či neúplné?“ „**Já pocházím z neúplné rodiny**, vyrůstala jsem pouze s maminkou a jednou sestrou, nějaký čas jsem byla i v dětském domově.“ „A Vaši rodiče, prarodiče byli věřící?“ Sestřička mi odpověděla: „**S nikým věřícím jsem se v rodině nesetkala.**“ Já se opět tázala: „Jak jste se s církví setkala, co nebo kdo Vám pomohl se k ní dostat?“ Sestřička mi s úsměvem odpověděla: „**V mém životě jsem potkala mnoho věřících lidí a každý mi svým způsobem pomohl poznat Boha a církev.**“ „A kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?“ Radostně mi sestřička odpověděla: „No Karolínko, **poprvé mě to napadlo až ve 33 letech a to když jsem viděla jednu starší řeholnici radostně**

poskakovat po schodišti, tak mě napadlo, že bych také mohla být řádovou sestrou.“ Jé, tak to je krásný podnět. „A předtím jste se už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?“ Sestřička se zamyslela a povídá: „No vnitřně jsem poznávala, cítila, že manželství a mateřství není moje cesta.“ Já kladla další otázku: „Jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, ve škole, v nemocnici a podobně?“ Sestřička mi s radostí odpověděla: „Já učím v církevní škole.“ „Jak jste se vyrovnávala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu?“ Sestřičky odpověď byla jasná: „Nebylo s čím se vypořádávat, protože jsem si takové otázky o založení rodiny nekladla. Musím ale říci, že jsem ještě před vstupem do řádu hodně pomáhala sestře s výchovou jejího syna a jako jeho teta jsem ho brala jako „vlastní“ dítě.“ „To je zajímavé, děkuji Vám, že jste ke mně tak otevřená.“ „Jak jste se, jako žena, vnitřně vypořádala s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?“ Sestřička se chvíli zamyslela, potom mi odpověděla: „Znám hodně žen, které nemohly mít děti, které si buď adoptovaly, nebo zůstaly bezdětné. Když při výuce dětem vysvětluji, že Bůh stvořil člověka jako muže a ženu, aby založili rodinu, pak dětem ukáži prsten, že patřím samotnému Bohu a že nemám vlastní děti proto, abych se mohla věnovat všem potřebným dětem.“ Jé, sestřičko, to je krásně řečená myšlenka. Má další otázka zněla: „Neměla jste někdy pocit, že rozhodnutí vstoupit do řádu jste učinila proto, abyste v něm našla domov/rodinu?“ „Ten pocit jsem nikdy neměla. Spíše jsem v Řádu hledala společenství stejně smýšlejících lidí, lidí, kteří pracují na stejném díle (v apoštolátu).“ A má poslední otázka byla: „Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila. Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?“ „Sdílím se, říkám všechny intimní věci samotnému Bohu a Panně Marii, to mi pomáhá a dostávám vnitřní odpověď na mé otázky a touhy. Ráda se také bavím s nastávajícími maminkami, které znám. Před Vánocemi s malými dětmi (1.-2.tř.) mluvíme o tom, jak Panna Maria očekávala Ježíše a cestovala do Betléma, jak to pro ni muselo být náročné... To je takové pěkné téma, na které se těším.“

Tato sestřička byla v našem rozhovoru velice otevřená, ten čas strávený s ní byl velice příjemný, nepovídaly jsme si jen o tomto tématu, bavily jsme se všeobecně o církvi, o náboženství. Dokonce mi vysvětlila i některé věci ohledně řádových sestřiček, které jsem mohla poté využít v této práci. Jsem moc ráda, že jsem se

mohla s touto sestřičkou seznámit a prožít s ní takové krásné odpoledne. Když jsme se se sestřičkou rozloučily, popřála mi, ať se mi práce daří s pomocí Boží a kdybych potřebovala někdy pomoci, tak ať se ozvu.

S touto sestřičkou jsem navázala přátelský vztah. Tato sestřička mi s prací hodně pomáhala, díky ní jsem se mohla dostat do jednotlivých řádů a komunikovat s dalšími řeholicemi. Jsem ráda, že díky mé bakalářské práci jsem mohla potkat tak milého člověka, jako je právě tato řádová sestřička.

V klášteře u svaté Vošily jsem dělala poslední rozhovor. Ale neznamená to, že když jsem udělala poslední rozhovor, tak že už sestřičky nenavštěvuji. Za sestřičkami docházím stále, jsou to moc milé ženy, se kterými si ráda povídám, ony mně dokážou nějakým způsobem dodat energii a posunout dále.

Respondentka 5

Další rozhovor byl dělán dá se říct s mojí dlouholetou přítelkyní. Tento rozhovor byl tvořený v klášteře u Dcer Božské lásky. A byl to opět velice milý a přátelský rozhovor. Sestřičce jsem vysvětlila, jakou práci píší a proč jsem si vymyslela toto téma. Sestřička mi řekla, že se nikdy s takovým tématem nesetkala, ale že je velice zajímavé a že se mnou ráda udělá rozhovor, ač se trochu bojí, protože neví, co si má pod tím představit. Tato sestřička je **z řádu Dcer Božské lásky**. A tak jsme si začaly povídat. Já jsem jí podala první otázku: „Z jaké rodiny pocházíte?“ Její odpověď zněla: „**Z úplné rodiny**, vyrůstala jsem jak s maminkou, tak i tatínkem, bydleli jsme v dvougeneračním domě, takže jsem v podstatě vyrůstala i s babičkou.“ „Vaši rodiče, prarodiče byli věřící?“ „**Ano byli a hlavně moje babička**, ta mě k náboženství vedla.“ „A jak jste se s církví setkala, co nebo kdo Vám pomohl se k ní dostat?“ Sestřička se na chvíli zamyslela, potom se usmála a řekla: „**Já jsem v tom vlastně byla vychovávána**.“ „A sestří, kdy Vás poprvé napadlo, že byste se mohla stát řádovou sestrou?“ „**No první impulz přišel v mých 15 letech a přišel od jedné řádové sestřičky, když jsem chtěla nastoupit na církevní školu. Ona mi řekla: „Děvenko, ty by ses k nám hodila**.“ Já měla dlouhé krásné blondáté vlasy a ona mi řekla, my by jsme tě ostříhaly a byla by z tebe krásná řádová sestra. Já na ni koukala a mamince jsem řekla, tak sem už nikdy! **No**

a další impulz přišel v 17 letech a potom v 18 letech, a to když jsem byla na duchovním cvičení, no a tam jsem se rozhodla, že vstoupím do řádu. To víte, ta myšlenka přišla už i dřív, a to když jsem nastoupila do společnosti Opavia a vyráběla jsem oplatky, tak mě napadlo, že se takové oplatky vyrábí i pro církve a že bych je taky mohla pro ně vyrábět, ale potom jsem si řekla, že to je hloupost... a tak jsem tuto myšlenku opustila.“ No tedy to je velice zajímavé a tak jsem kladla další otázku: „A předtím jste se už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?“ Sestřička se na mě usmála a řekla: „Však ano, zabývala jsem se, já jsem dokonce chodila i s jedním chlapcem, kterého jsem měla moc ráda a on mě taky, on se mnou plánoval i budoucnost a já jsem měla potom výčitky, že jsem ho musela opustit. On si myslel, že jsem ho opustila kvůli jinému chlapci a já mu nedokázala říct, že budu vstupovat do řádu. On měl takové sebevražedné myšlení, a tak jsem se o něho i bála. Po nějaké době jsem ho viděla, že si našel jinou ženu, potom měl s ní i dítě, tak jsem byla šťastná, že si neublížil. A když mě viděl, že jsem dorazila domů za rodiči a měla jsem na sobě náš hábit, tak už mu to bylo jasné, proč jsem ho předtím opustila.“ Já jsem sestřičce naslouchala, protože mě ten příběh velice zajímal. A když skončil její příběh, tak jsem jí mohla položit další mojí otázku: „Jakou formou jste se v řádu začlenila do běžného života, starala jste se o někoho v klášteře, ve škole, v nemocnici a podobně?“ „No jelikož jsem byla vyučenou kuchařkou, tak má role byla jasná, takže jsem se stala kuchařkou. Ale ze začátku jsem měla takový sen, jet do Afriky, pomáhat tam dětem, ale matka představená mi řekla, to pro tebe není a nebude, tak jsem z toho byla zklamaná, ale ona mi to potom vysvětlila, že jsem světlý typ, že bych se rychle spálila a že se do této země nehodím, že bude lepší, když zůstanu tu a budu pracovat v klášteře jako kuchařka. A to mi zůstalo dodnes, ale k tomu jsem dostala ještě jednu vedoucí pozici.“ Aha, v tom jsme si podobné, já bych taky jednou chtěla odcestovat do Afriky, to je zajímavý, já se poslední dobou setkávám s lidmi, kteří tam buď chtěli jet, nebo kteří tam pracují. A tak jdeme dál... „Jak jste se vyrovnávala s tím, že nebudete moci vzhledem k Vašemu poslání řádové sestry založit standardní rodinu?“ Její odpověď byla dost jasná: „Já jsem se s tím nikdy nezabývala, ale je pravda, že se s dětmi normálně stýkám a mám je ráda.“ „Jak se, jako žena, vnitřně vypořádáváte s tím, že nebudete moci nikdy porodit vlastního potomka?“ Sestřička se na chvíli zamyslela a pak mi řekla: „Opět jsem nad tím nikdy neuvažovala, já jsem s tím vyrovnaná.“ „Neměla jste někdy pocit, že rozhodnutí vstoupit do řádu jste učinila proto, že Vám scházela klasická forma rodiny?“ Tato odpověď od sestřičky zněla úplně jasně a je tedy pravda, že já jsem si

i myslela tuto odpověď, protože sestřička už na začátku mi vyprávěla, že měla velice hezké dětství. „Ne, tak tento pocit jsem opravdu neměla.“ No a toto je má poslední otázka: „Některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem toto období ve vašem životě jste řešila? Pomáhaly Vám v překonání tohoto období Vaše spolusestry nebo jiné možnosti, které se Vám naskytly?“ Po chvíli přemýšlení mi sestřička s úsměvem na tváři odpověděla: „Ano pomáhaly mi některé mé spolusestry, ale také rodina a mé kamarádky, vypovídala jsem se jim... svěřila se, co mě trápí... a oni mi na to řekli svůj názor, no a potom já jsem si to utřídila v mé hlavě a bylo po problému. Tyto problémy máme asi každá, já tím, že mám rodinu a taky své kamarádky, které mi hodně pomáhají, tak to zatím zvládám. Je ale pravda, že jsem věděla, že když vstoupím do řádu, tak že toho vlastního potomka mít nebudu. Čili se nikdy nebudu moc stát biologickou matkou, ale zato mohu svoji lásku věnovat jiným dětem, které to potřebují.“

Já jsem sestřičce moc poděkovala za krásné a příjemné odpoledne a podvečer. Byla jsem ráda, že mi i ona umožnila, abych s ní ten rozhovor udělala. Ona mi na to řekla: „Jé, to už je všechno? Já z toho měla strach, na co se mě budete ptát, ale to tak hrozné nebylo, byl to hezky strávený čas s Vámi, tak nechápu, proč Vás jedna naše řeholnice odmítla... Já jsem ráda, že jsem Vám, Karolíně, mohla pomoci.“

S touto sestřičkou jsme si opět nepovídaly jen o tomto daném tématu, povídaly jsme si tak všeobecně. Jelikož jsme kamarádky z vesnice a vždy když se potkáme, tak spolu prohodíme pár vět. Rozloučily jsme se a tak pro mě končil další hezký den strávený v klášteře. Od sestřičky jsem ještě dostala požehnání, tak jsem byla ráda.

V tomto klášteře jsem dělala pouze jeden rozhovor, protože jak už jednou jsem se zmínila, tak jedna řeholnice z tohoto kláštera mě odmítla. Byl a je to její názor a má na něj právo.

V tomto klášteře jsem opět nebyla naposledy, jak už jsem jednou psala, tak tyto kláštery u nás ve vesnici navštěvuji, jsou tam moc milé ženy a taky se tam někdy konají různé společenské akce, jako je například duchovní cvičení.

Respondentka 6

Tento poslední rozhovor byl tvořený se slečnou, která do řádu ještě nevstoupila. Byla jsem a jsem moc ráda, že nás jedna naše společná řádová sestra seznámila. Já už jsem potom tuto slečnu jen oslovila a ona byla moc ochotná. A mohly jsme se poznat, aby z nás mohly být přítelkyně. Já jsem velice ráda, že byla tak ochotná si se mnou popovídat, abych od ní mohla získat informace a obohatit tak svoji bakalářskou práci. Ona sem totiž taky spadá, sice ještě není v řádu, ale je to čekatelka a jednou do toho řádu vstoupí. I této slečně jsem položila pár otázek z mého připraveného dotazníku. Tady jsou. „Do jakého řádu bys ráda vstoupila?“ „Zajímám se o řád **svaté Voršily**, tak asi tam.“ „Z jaké rodiny pocházíš, z úplné či neúplné?“ „**Pocházím z úplné rodiny.**“ „Tví rodiče, prarodiče jsou věřící?“ Slečna s úsměvem odpověděla: „**Ano můj tatínek byl evangelík, ale po manželství s maminkou přešel na katolickou víru.**“ Aha. „Jak ses s církví setkala, co nebo kdo Ti pomohl se k ní dostat?“ „**No hodně mi pomohla rodina, pak různá společenství jako je například pěvecký sbor, či společenství mládeže.**“ „A kdy Tě poprvé napadlo, že by ses mohla stát řádovou sestrou?“ „**To mě napadlo asi tak před rokem.**“ „A předtím ses už zabývala myšlenkou, případně i uvažovala o manželství a mateřské roli?“ Tuto odpověď mi slečna zodpověděla s úsměvem: „**Víš, já jsem ještě mladá, takže jsem se tím už i zabývala a stále v tom nemám jasno, jsem na cestě a hledám.**“ Na další otázky už nešlo odpovědět, protože se týkaly těch, kteří už jsou v řádu, ale přeci jenom jsem se jí zeptala, jaký na to má názor, co by z pohledu čekatelky. Její odpověď zněla takto: „Myslím si, že komunita sester funguje také jako rodina. Jsou mezi nimi různé vztahy, žijí, pracují a modlí se společně. Musí se taky navzájem tolerovat, pomáhat si, a pokud je uprostřed nich Ježíš, pak je to mnohem snazší než bez něj. Řeholní sestry prožívají své mateřství jinak. Podle mě pokud nemají vlastní rodinu, mohou rozdávat více lásky a věnovat se druhým potřebným lidem, třeba formou výchovy dětí, jako je tomu v případě Voršilek. Mají na to více času než ženy vdané.“ V tomto má svým způsobem pravdu. Ale na druhou stranu, ony se musí rozhodnout, zda chtějí založit standardní rodinu a pokračovat v rodě anebo zda vstoupí právě do řádu a oddají se Bohu a tím pádem nebudou moci založit standardní rodinu, nebudou moci mít vlastního potomka, a tím nikdy neprožijí mateřství. Budou moci prožívat jen duchovní mateřství. Když už jsme u této slečny, u které mě natolik zaujal její příběh, že jsem se rozhodla s jejím svolením, že ho sem převyprávím. Je to totiž

zajímavé, jak dokážou ženy s jinou duchovní filozofií a oddáním se k této situaci stavět. Aniž bych se chtěla někoho dotknout, není tento názor pro každého pochopitelný.

Tady je ten příběh.

Ahoj Kájo, tak jak bych začala, ten můj příběh, abych tě do něho trochu zasvětila. Zatím se setkávám se sestrami od konce prosince a poznávám jejich život, snažím se zjistit, jestli je to ta cesta, kterou si pro mě Pán připravil. Asi před rokem jsem začala přemýšlet nad řeholním životem, ale na radu kněze jsem to nechala uležet. Nebyla jsem si jistá, jestli to není jen můj výmysl. Odjela jsem na Erasmus do Finska, kde jsem se setkala se sestrami Uršulinkami z Polska, které tam pracovaly v mateřské škole. Potkávaly jsme se na mších a vedly tam také společenství mládeže. Jednou mi jedna sestra povídala o svém povolání, jak se dostala k řeholnímu životu, a ptala se, jak to mám já. Říkala, že tehdy jí hodně pomohly v rozhodování slova, že Ježíš přijde jednou, dvakrát, několikrát. Zaklepe, a když mu nikdo neotevře, může se stát, že už nepříjde. Tak se to ve mně zase probudilo a pochopila jsem, že musím něco udělat. Bůh nám dává možnost volby, nenutí nás, a tak jsem přijela domů s tím, že zkusím vstoupit do řádu a uvidím. Bohužel Uršulinky nejsou v Česku, ale když jsem se o tom bavila s rodiči, tatínek se mnou ze začátku nechtěl mluvit, ale pak jednoho dne přišel domů s tím, že jsem mu lhala, že Uršulinky nejsou v Česku a že jsou dokonce i v Olomouci, kde já studuju Voršilky a že je to stejné. A tak jsem to brala jako znamení. Tehdy jsem vůbec nevěděla, do kterého řádu, je jich spousta, ale věděla jsem, že chci pokračovat v práci s dětmi, hodně jsem se modlila a Pán mi nakonec ukázal. Našla jsem si na internetu Voršilky, napsala jedné sestře, pak se setkala se sestrou představenou v Praze a už to začalo. Voršilky nakonec nejsou stejné, co Uršulinky, ale mají také na starosti výchovu a vzdělávání. Jsem moc vděčná, že jsem sestry mohla poznat. Víím, že v tom nejsem sama, že se za mě modlí a Pán si mě postupně povede. Jsem určitě ráda, že jsem něco udělala.

Tak toto je rozhovor s jednou dívkou, která je teprve čekatelka. Výše uvedený rozhovor, který byl dělaný s čekatelkou, mě oslovil, že jsem považovala za důležité ho jsem začlenit. Její slova jsou v něčem pravdivá, především pro věřící. Její pohled na duchovní oddanost je v tom, že Ježíš přijde jednou, dvakrát, několikrát a že potom už nepříjde. S tímto pohledem jsem se setkala u mnoha zpovídaných respondentek. V této situaci zjišťujeme, že slečna je ještě ve fázi hledání, ale její odhodlání je veliké.

Rozhodla jsem se, že její příběh budu sledovat i nadále, ač ho už nebudu uvádět v této práci.

Myslím si, že tímto rozhovorem je bakalářská práce obohacena, protože se nejedná jen o výpovědi sester, které už jsou v řádu. Ale také o výpovědi čekatelky, která má na danou situaci podobný názor, jako řádové sestry, které jsou v řádu už několik let.

DISKUZE

Vzhledem k formě a zaměření průzkumu lze diskuzi provést formou popisu zjištěných informací a komentářů.

Než se tento průzkum začal provádět, tak původní předpoklad průzkumníka byl, že ženy, které vstupují do řádu, pocházejí z neúplných rodin či z nefunkční rodiny, a tím pádem hledají v řádu tu svoji náhradní rodinu, či nějaké společenství. Ale domněnka nebylo utvrzeno. V 99 % je to tak, že ženy, které vstoupily do řádu, pocházejí z úplné rodiny a své dětství a dospívání měly velice hezké. Je ale pravda, že skoro většina pochází z rodin, které byly věřící. Skoro každá řádová sestra se poprvé setkala s církví už na základní škole, protože v minulosti se normálně vyučovalo náboženství. Další se pak s církví setkaly díky tomu, že nastoupily na církevní školu a internát, který vedly řádové sestry. Některé sestry věděly už v dospívání, že vstoupí do řádu, další chtěly do řádu vstoupit také v dospívání, ale nebylo jim to umožněno kvůli době. Jiné to vůbec nevěděly a až v dospělosti se rozhodly, že by do řádu mohly vstoupit. To rozhodnutí přišlo na určitý podnět, když přišly na řadu otázky týkající se mateřství. Některé řádové sestry se divily, k čemu je to potřeba. Některé řádové sestry na otázku mateřství nedokázaly odpovědět. Jiné nedokázaly přijmout, že svoji mateřskou lásku dávají jiným způsobem, ale dávají. Když byly prováděny rozhovory a byla položena otázka, jakou formou se řádové sestry začleňovaly do běžného života, zda se o někoho staraly v klášteře, ve škole, v nemocnici a podobně, odpovědi byly různorodé. Některé odpověděly, že jejich role byla celkem jasná z důvodu, že byly něčím vyučené, a tak se začlenily podle vzdělání. Pokud řádová sestra byla vyučená kuchařkou, tak šla pracovat do kuchyně, pokud to byla učitelka, tak šla učit. Jiná se zase stala matkou představenou. Ta povolání jsou různá. Ale každá řádová sestra v daném řádu nějak pracuje. Když byly kladené další otázky, které byly směřované k rodině a mateřství, byly zaměřené na překonání těchto období. Tak každá řádová sestra měla na toto období jiný názor. Některá odpověděla, že toto období neřešila, a nebo když toto období přišlo, tak že se vypovídala Hospodini a bylo jí opět dobře, jiná na to odpověděla, že má okolo sebe přátele, spolusestry a rodinu, tak se jim svěřila, předá jim své problémy a je to zase dobré. Jiné řádové sestry odpověděly, že toto období překonaly díky tomu, že učily ve škole, staraly se o děti, a tím toto období překonaly.

Jedinou prací, kde jsme našly pro naše účely relevantní informace, je Oslava daru duchovního mateřství (v orig. Celebrating the Gift of Spiritual Maternity), kde jsou popsány srovnatelné výsledky. Z tohoto výzkumu vyplývá, že mateřství prožívají řádové sestry podobně jako biologické matky. Neznamená, že když nemají vlastního potomka, tak že nedokážou dát svoji mateřskou lásku. V jejich případě se tomu říká duchovní láska, což se shoduje i s tímto průzkumem (SSVM, 2012).

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo ukázat, že řádové sestry jsou ženy jako každé jiné. Jsou to ženy, které prožívají mateřskou lásku jako každá jiná žena. I ony mají svoji duchovní mateřskou lásku. Je to v podstatě láska, která je osvojená. Vzhledem k tomu, že z důvodu celibátu nemohou být biologickými matkami, mohou se věnovat dětem, které tu lásku nesmírně potřebují, jako jsou děti v dětských domovech či v ústavech s nějakým postižením. Jelikož tyto děti většinou mají rodiče, kteří se jich vzdali, tak poznávají lásku od řádových sester.

V teoretické části jsme se zabývali církví, jak její historií, tak i novodobou církví. Další kapitola pojednávala o řeholním životě v českých zemích. Tuto kapitolu jsme si rozdělili na mužské řády a ženské řády. Poté jsme rozebírali, co je to rodina jako taková a její funkce. Dále jsme se zaobírali rodičovstvím, mateřstvím a také duchovním mateřstvím. Zjistili jsme, že mateřství a duchovní mateřství jsou dva velice podobné pojmy. Mateřství je pouto mezi dítětem a matkou, které vzniká už v těhotenství. Duchovní mateřství je také pouto mezi dětmi a řádovými sestrami. To pouto není mateřské pouto, ale pouto, které vzniká osvojením. A to je ten rozdíl. Poté jsme se přesunuli do praktické části, ve které jsme pomocí kvalitativního průzkumu zkoumali rodičovskou roli v životě řádových sester. Respektive jsme zkoumali pomocí rozhovorů, jak se jednotlivé řádové sestry vyrovnávají s nepřijetím mateřské role jako takové. Jednotlivé řádové sestry jsme navštívili v kláštorech. Kláštery jsme vybírali podle doporučení a známostí daných kongregací. V tomto nám pomáhala jedna řádová sestra, se kterou jsme se seznámili ještě před psaním bakalářské práce. Vybrali jsme si vzorek snow ball.

Průzkumy jsme prováděli ve dvou kláštorech, a to v klášteře svaté Voršily a v klášteře Dcer Božské lásky. Oba dva kláštery sídlí v jednom městě, ale každý má na starost něco jiného.

Zjistili jsme, že z 99 % řádové sestry pocházejí z úplných rodin. V 1 % to tak není, to znamená, že tyto řádové sestry pocházejí z neúplné rodiny, či z nefungující rodiny. Dále jsme zjistili, že v 99 % řádové sestry pocházejí z věřících rodin. V 1 % to tak není. V 98 % jsme zjistili, že řádové sestry se poprvé s církví setkaly ve škole. V 1 % jim pomohlo mnoho lidí se s církví setkat a v 1 % v tom vyrůstaly. Dále jsme zjistili, že 99 % řádových sester poprvé napadla myšlenka, že by se mohly stát řádovými sestrami v dospívání. V 1 % ta myšlenka přišla až v dospělosti. Poté jsme vyzkoumali, že v 99 % se řádové sestry zabývaly myšlenkou, případně i uvažovaly o manželství a mateřské roli opět v 1 % nikoli. Když jsme pátrali dál, zjistili jsme, že v 99 % se řádové sestry začleňují do běžného života formou péče o někoho. Ať už to je, že pečují o děti, či jsou učitelky nebo mají na starost kuchyň. Dále jsme v průzkumu zjistili, že ve 100 % se řádové sestry ani nezaobíraly, tím pádem se neměly jak vyrovnávat, že díky posláním řádové sestry nebudou nikdy moci založit standardní rodinu. Další otázka opět směřovala na mateřství. A tam jsme zjistili, že v 98 % řeholní sestry vůbec neuvažovaly, že by mohly porodit vlastního potomka. Ve 2 % jsme ovšem zjistili, že se vyrovnávaly a vyrovnávají tak, že vyučují děti, a tím si to kompenzují. Dále jsme zjistili, že ve 100 % řádové sestry nevstoupily do řádu kvůli tomu, že by jim scházela klasická forma rodiny. A v poslední otázce, kterou jsme položili, stálo, že některé ženy v určitém období mají touhu po mateřství, jakým způsobem ony toto řešily. A dozvěděli jsme se, že v 98 % tuto touhu neměly a ve 2 % se buď sdílí Bohu a Panně Marii, a nebo jim v tom pomáhají spolusestry, rodiny a kamarádky.

Z toho vyplývá, že i když si některé řádové sestry nepřipouštějí, že dávají duchovní mateřskou lásku, tak že ji opravdu dávají. Všechny na to nedokážou odpovědět přímo, ale pokud se s nimi bavíte a ony ve Vás najdou důvěru a svěří se Vám, tak poznáte, že v sobě mají hodně lásky, kterou potřebují ventilovat. Některé ji ventilují tak, že vyučují děti, stýkají se s dětmi a tu lásku jim dávají, jiné pečují o druhé, ať už je to třeba v nemocnici či v domovech důchodců, dětských domovech, v domovech pro mentálně postižené děti či na misích například v Africe, kde vyučují děti a starají se o sirotky.

Tato bakalářská práce měla poukázat na to, že řádové sestry jsou ženy jako každé jiné. Jsou to lidé, kteří žijí normální život, jako ho žijí lidé v civilním životě, akorát že ony ho žijí v ženských společenstvích a většinou v kláštřích.

Tato práce byla vytvořena také z toho důvodu, že se autorovi bakalářské práce nelíbí chování některých lidí, včetně zdravotnických pracovníků, vůči těmto lidem.

Cílem bakalářské práce bylo zpracovat pojmy mateřství, reprodukce a potřeby řádových sester, které žijí jinou životní filozofií. Cíl bakalářské práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ANGELI, Maria Paola. 2007. *Anděla Merici: Charisma ženy v životě církve*. Praha: Paulínky, 183 s. Svědectví (Paulínky). ISBN 978-80-86949-24-6.

ANON. 2001. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad*. 8. vyd., 1. opr. vyd. Praha: Česká biblická společnost, xiii, 1814 s., 17 s. obr. příl. ISBN 80-85810-29-8.

BÁRTLOVÁ, Sylva a MATULAY Stanislav. 2009. *Sociologie zdraví, nemoci a rodiny*. Martin: Osveta, 141 s. ISBN 978-80-8063-306-6.

DELOUCHE, Frédéric. 1995. *Dějiny Evropy*. Překlad Jan Burian. Praha: Odeon, 384 s. ISBN 80-85794-70-5.

DUNOVSKÝ, Jiří. 1999. *Sociální pediatrie*. Praha: Grada, ISBN 80-7169-254-9.

FARKAŠOVÁ, Dana. 2006. *Výzkum v ošetrovatelství*. Martin: Osveta, 87 s. ISBN 80-8063-229-4.

RICCIOTTI, Giuseppe. 1947. *Život Ježíše Krista* - Nakladatelství Vyšehrad v Praze, ISBN neuvedeno.

GREGORA, Martin a Miloš VELEMÍNSKÝ. 2011. *Nová kniha o těhotenství a mateřství*. Praha: Grada, 229 s. ISBN 978-80-2473-081-3.

JEDIN, HUBERT. 2008. *Malé dějiny koncilů – 1. Niceský koncil (325)*. [online] In: www.revue.theofil.cz. [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=209>.

JIRÁSKO, Luděk. 1991. *Církevní řády a kongregace v zemích českých*. Praha: Klášter premonstrátů na Strahově, 173 s. ISBN 80-85245-11-6.

- KADLEC, Jaroslav. 1991. *Přehled českých církevních dějin 2*. Praha: Zvon, 281 s. ISBN 80-7113.003-6.
- KADLEC, Jaroslav. 1991. *Přehled českých církevních dějin*. Praha: Zvon, 332 s. ISBN 80-7113-004-4.
- KOPECKÁ, Dagmar a MAREŠ Pavel. 2014. *Řeholní život v českých zemích: řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. 2., přeprac. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014, 398 s. ISBN 978-80-7195-231-2.
- LANGÉAC, Robert. 2006. *Život skrytý v Bohu*. Praha: Paulínky, 134 s. ISBN 80-86949-16-8.
- LAURENTIN, René. 2012. *Maria, naše Matka*. [online] In: www.revue.theofil.cz. [cit. 20. 12. 2014]. Dostupné z: <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=1487>.
- MOŽNÝ, Ivo. 1999. *Sociologie rodiny*. Praha: SLON. ISBN 80-85850-75-3.
- NĚMCOVÁ Jitka a kol. 2014. *Skripta k předmětům Výzkum v ošetrovatelství, Výzkum v porodní asistenci a Seminář k bakalářské práci*. 2. doplněné vydání. Praha. ISBN 978-80-904955-9-3.
- PAŘÍZEK, Antonín. 2006. *Kniha o těhotenství a porodu: první český interaktivní průvodce těhotenstvím, porodem a šestinedělím*. 2. vyd. Praha: Galén, 414 s. ISBN 80-7262-411-3.
- POLC, Jaroslav. 1995. *Církevní dějiny (skripta)*. ISBN neuvedeno.
- SATIR, Virginia. 2006. *Kniha o rodině: [základní dílo psychologie vztahů]*. Vyd. 2. Praha: Práh, 357 s. ISBN 80-7252-150-0.
- SEDLÁK, Antonín. Téma: *Novodobá církev*. Interview s Antonínem Sedlákem, římskokatolický kněz, farář. Krásná lípa 5. 12. 2014.
- SEDLÁK, Antonín. Téma: *Vysvětlení pojmů, hereze a schizma*. Interview s Antonínem Sedlákem, římskokatolický kněz, farář. Krásná lípa 5. 12. 2014.
- SEKOT, Aleš. 2006. *Sociologie v kostce*. 3. rozš. vyd. Brno: Paido, 258 s. ISBN 80-7315-126-x.

SOBOTKOVÁ, Irena. 2007. *Psychologie rodiny. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Portál, 219 s. ISBN 978-80-7367-250-8.

SSVM. *Oslava daru duchovního mateřství (v orig. Celebrating the Gift of Spiritual Maternity)*. [online] In: SSVM. Copyright © 2015 SSVMUSA. [cit. 1. 3. 2015] Dostupné z:
<http://www.ssvmusa.org/Events/CatholicCulture/SpiritualMaternity.shtm>.

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ. 2010. *Sociální pedagogika*. České Budějovice. ISBN neuvedeno.

ZLÁMAL, Bohumil. 2008. *Příručka českých církevních dějin*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 413 s. ISBN 978-80-7266-284-5.

PŘÍLOHY

Příloha A – Rešerše.....	II
Příloha B – Řádový oděv maltézských rytířů	III
Příloha C – Řeholní oděv německých rytířů.....	IV
Příloha D - Oděv řádu premonstrátů.....	V
Příloha E - Oděv řádu svatého Benedikta	VI
Příloha F - Řeholní oděv Milosrdných bratří.....	VII
Příloha G – Řeholní oděv karmelitánů	VIII
Příloha H - Řeholní oděv františkánů	IX
Příloha I - Podoba misijního kříže saletinů.....	X
Příloha J - Řeholní oděv petrinů	XI
Příloha K - Oděv řádu sester cisterciáček	XII
Příloha L – Řeholní oděv karmelitek	XIII
Příloha M - Řeholní oděv Dcer Božské lásky.....	XIV
Příloha N - Řeholní oděv voršilek	XV

Příloha A – Rešerše

RODIČOVSKÁ ROLE V ŽIVOTĚ ŘÁDOVÝCH SESTER

Karolína Vajdová

Jazykové vymezení: čeština, angličtina

Klíčová slova: Církev - Church. Duchovní mateřství - Spiritual Motherhood. Mateřství - Motherhood. Rodičovská role - Parental role. Řeholní řády - Monastic orders.

Časové vymezení: 2004 – 2015

Druhy dokumentů: vysokoškolské práce, knihy, články a příspěvky ve sborníku, elektronické zdroje

Počet záznamů: 46 (vysokoškolské práce: 2, knihy: 10, články a příspěvky ve sborníku: 28, elektronické zdroje: 6)

Použitý citační styl: Harvardský, ČSN ISO 690-2:2011 (česká verze mezinárodních norem pro tvorbu citací tradičních a elektronických dokumentů)

Základní prameny:

- katalog Národní lékařské knihovny (www.medvik.cz)
- databáze vysokoškolských prací (www.theses.cz)
- specializované databáze (EBSCO, PubMed)

Příloha B – Řádový oděv maltézských rytířů



ŘÁDOVÝ ODĚV
MALTÉZSKÝCH
RYTÍŘŮ

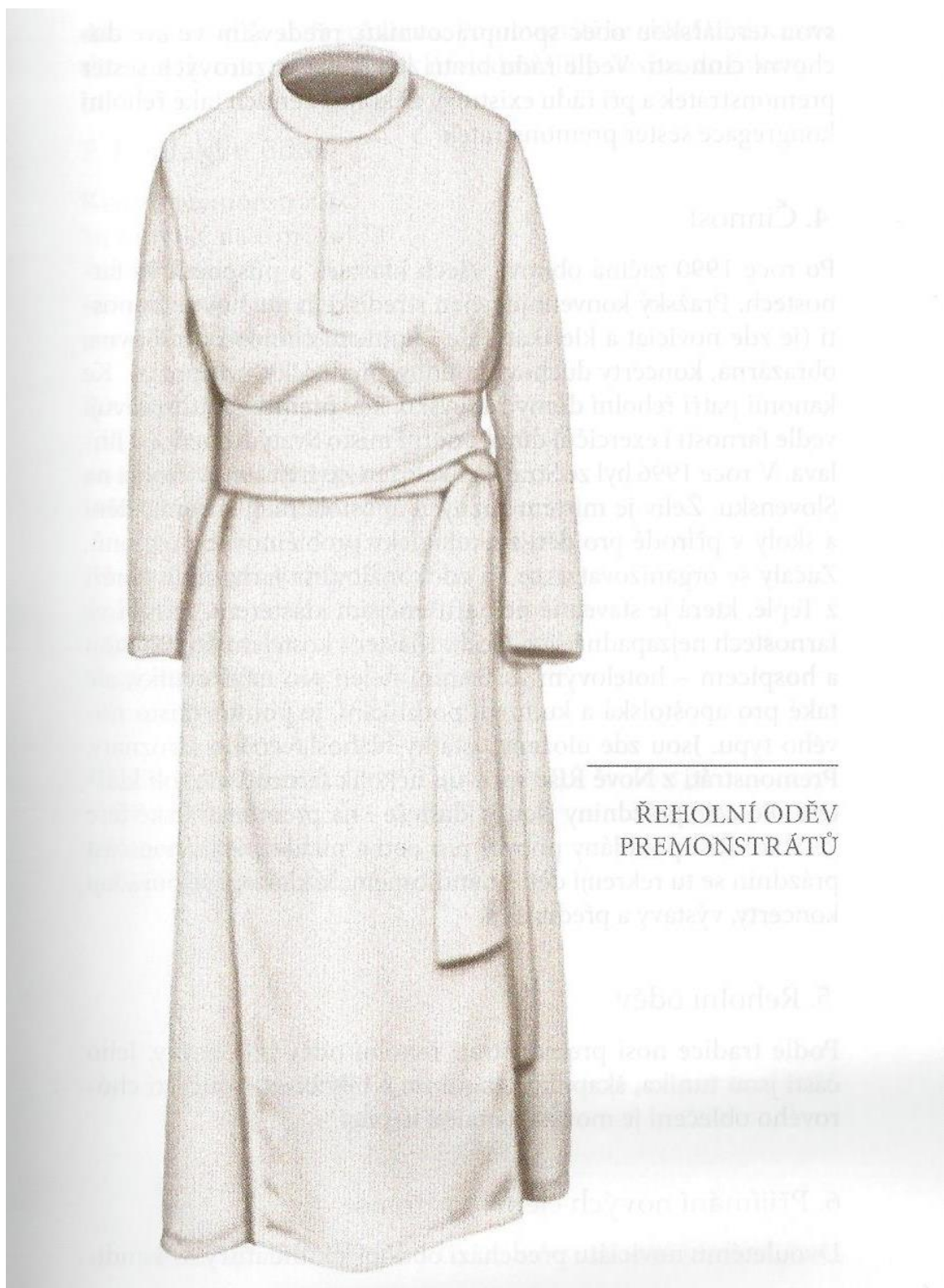
(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 19)

Příloha C – Řeholní oděv německých rytířů



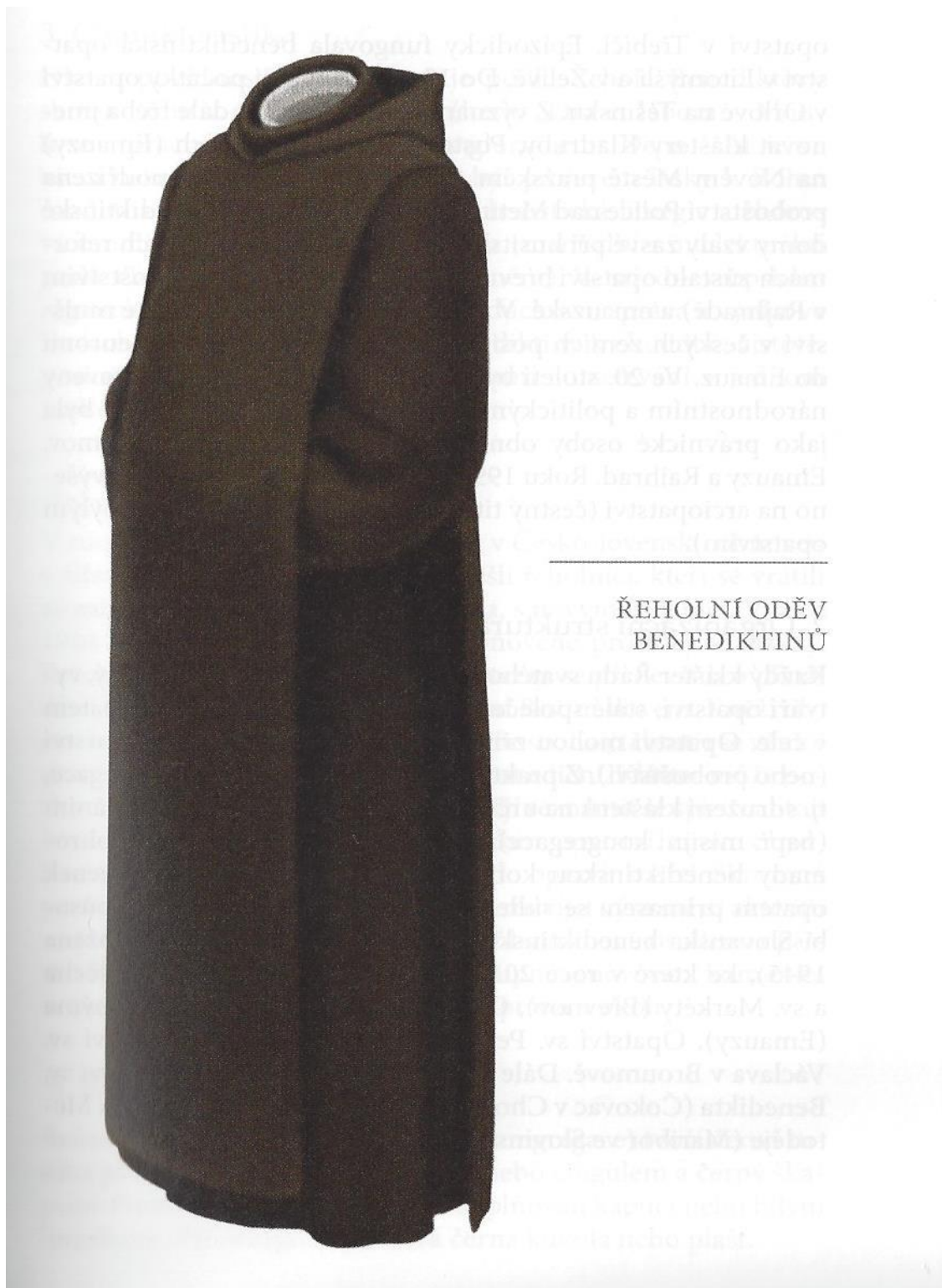
(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 33)

Příloha D - Oděv řádu premonstrátů



(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 37)

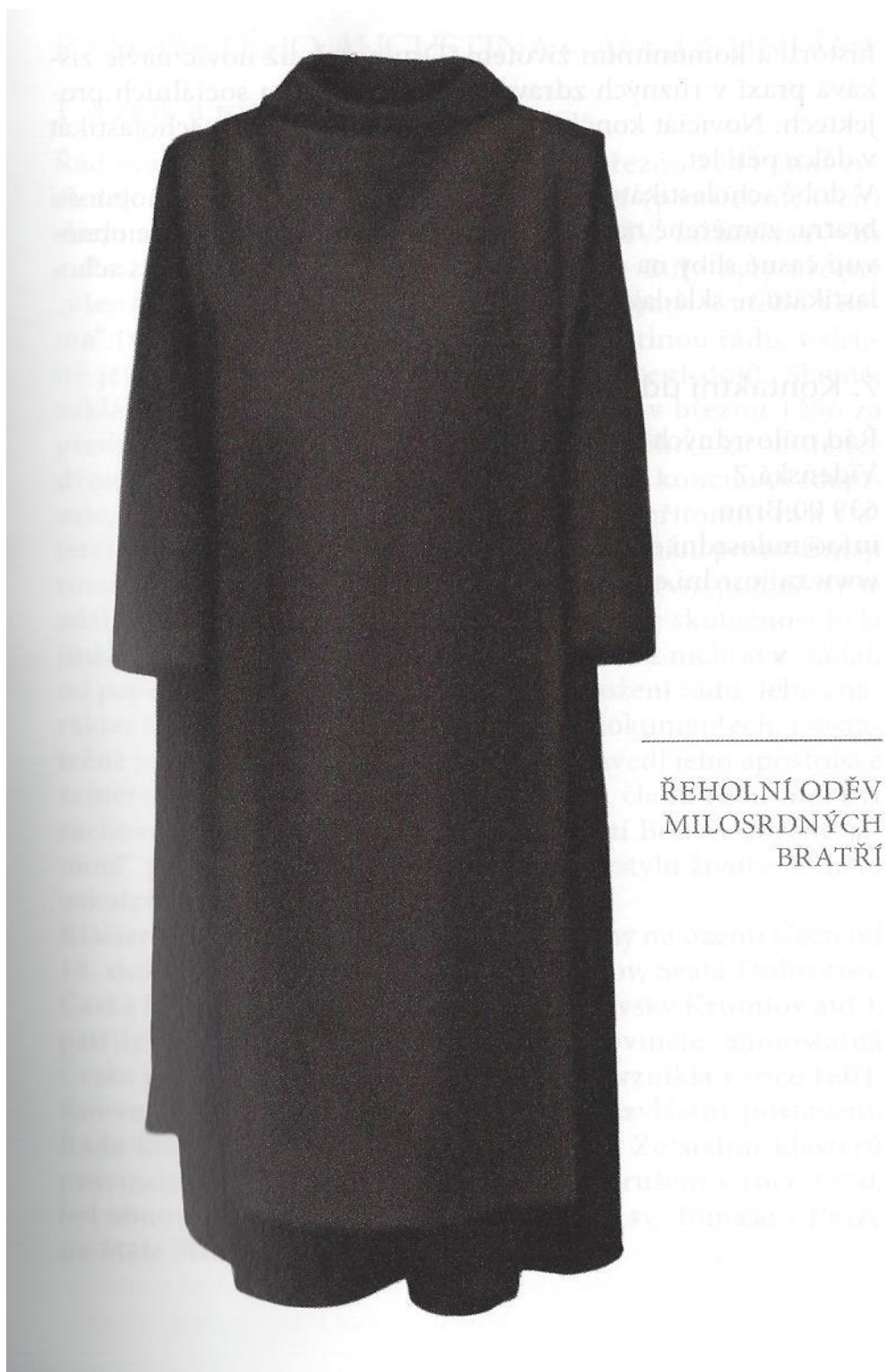
Příloha E - Oděv řádu svatého Benedikta



ŘEHOLNÍ ODĚV
BENEDIKTINŮ

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 41)

Příloha F - Řeholní oděv Milosrdných bratří



ŘEHOLNÍ ODĚV
MILOSRDNÝCH
BRATŘÍ

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 55)

Příloha G – Řeholní oděv karmelitánů



ŘEHOLNÍ ODĚV
KARMELITÁNŮ

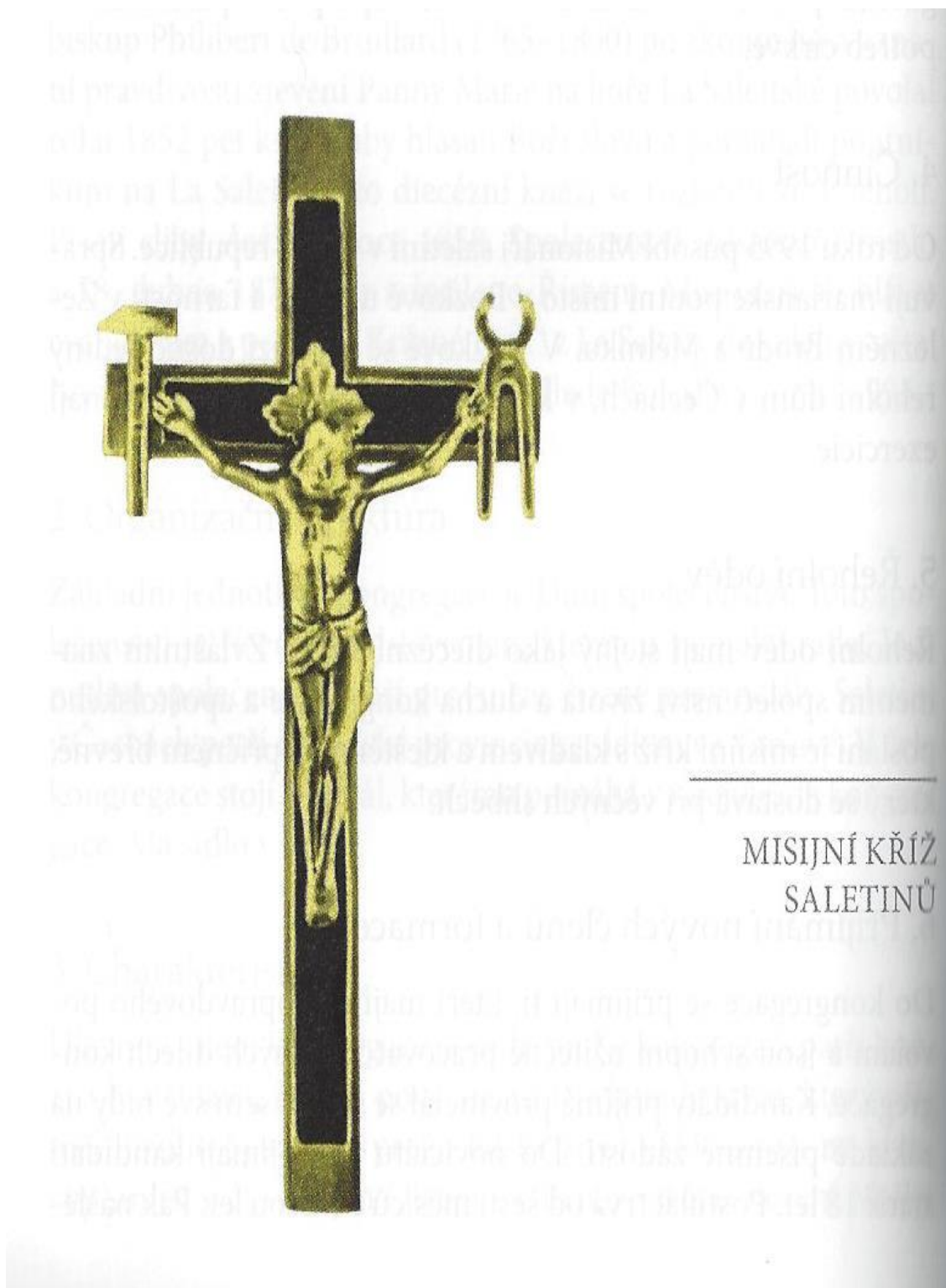
(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 65)



ŘEHOLNÍ ODĚV
FRANTIŠKÁNŮ

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 77)

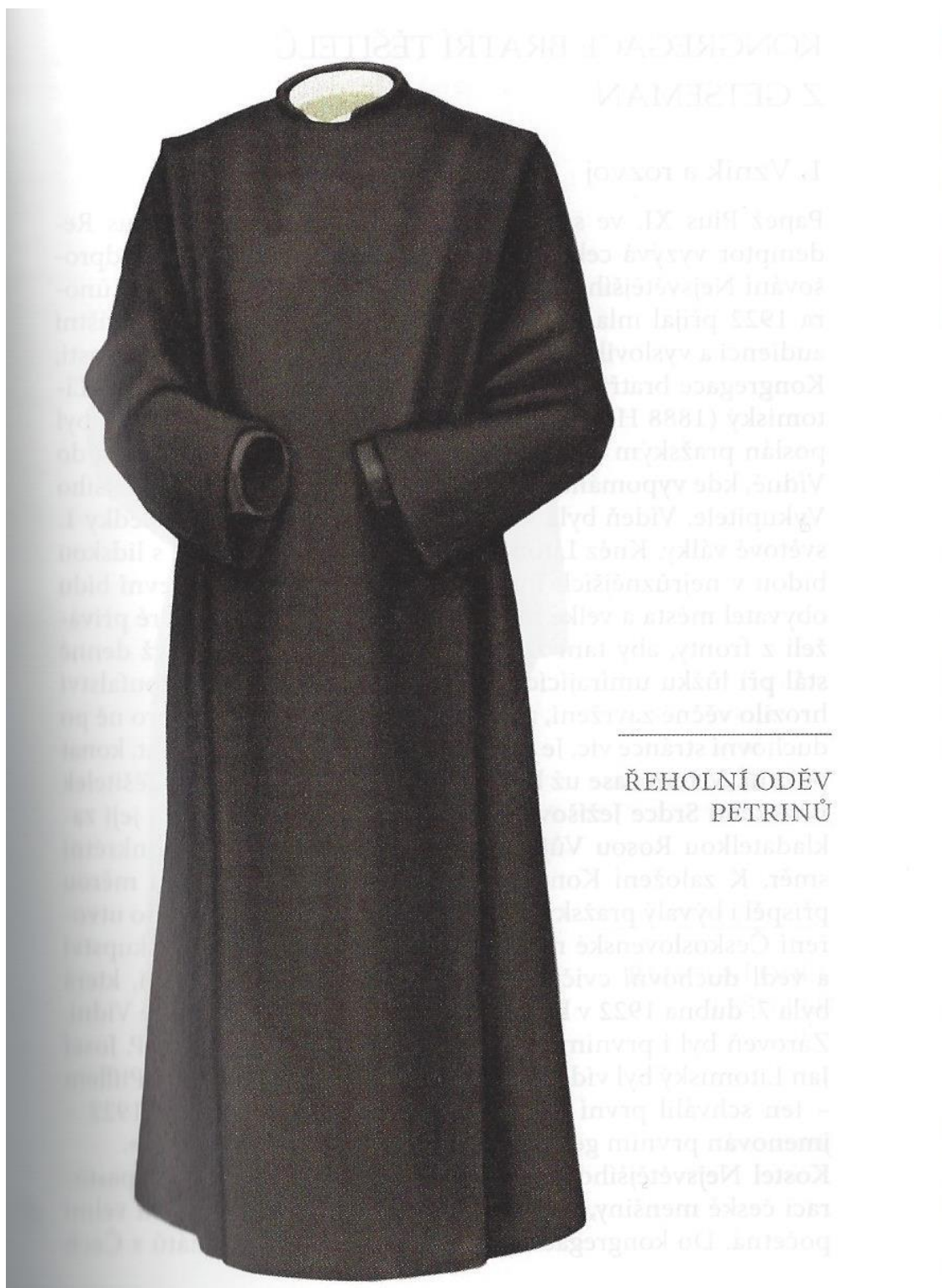
Příloha I - Podoba misijního kříže saletinů



MISIJNÍ KŘÍŽ
SALETINŮ

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 118)

Příloha J - Řeholní oděv petrinů

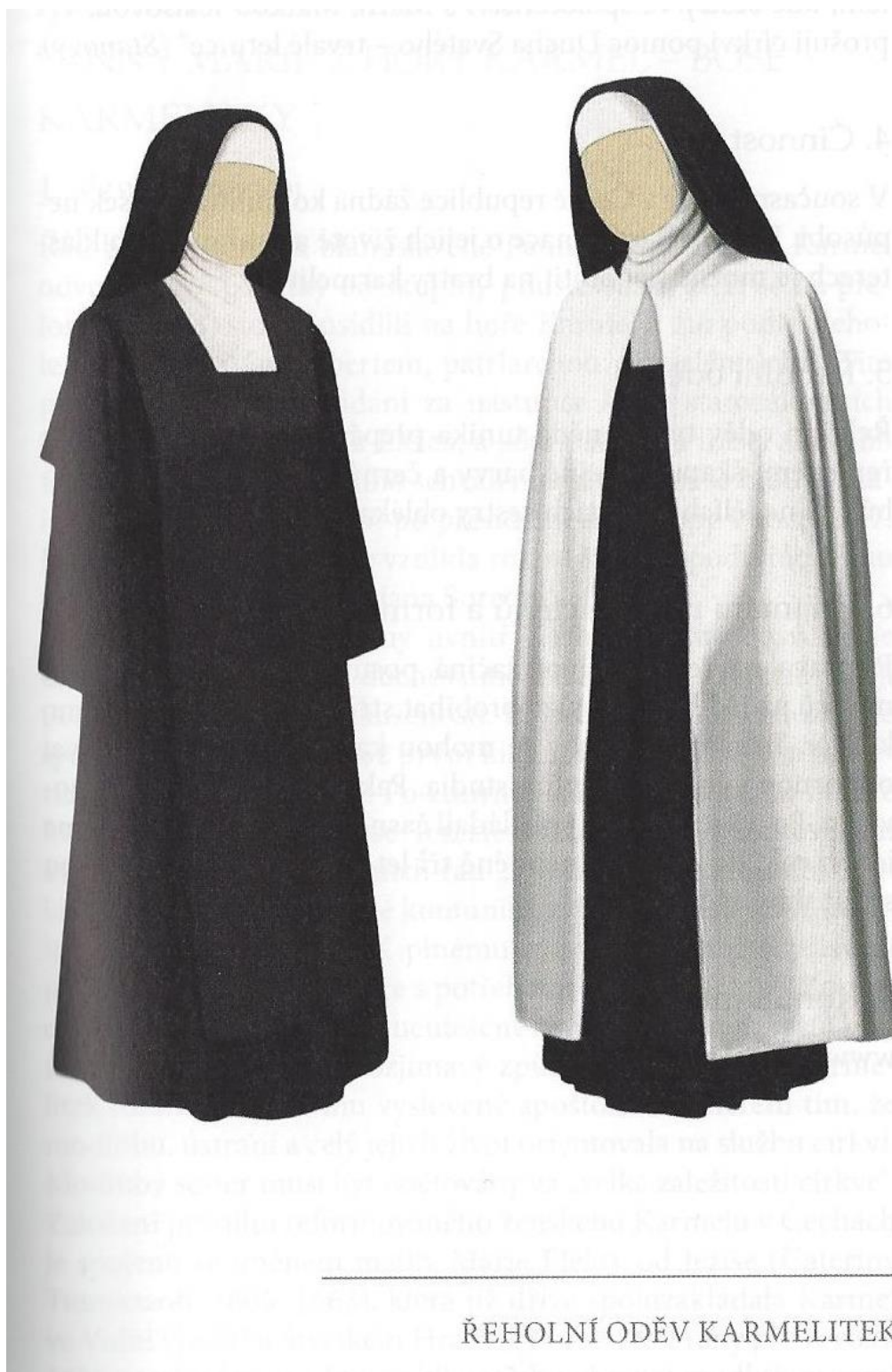


(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 133)



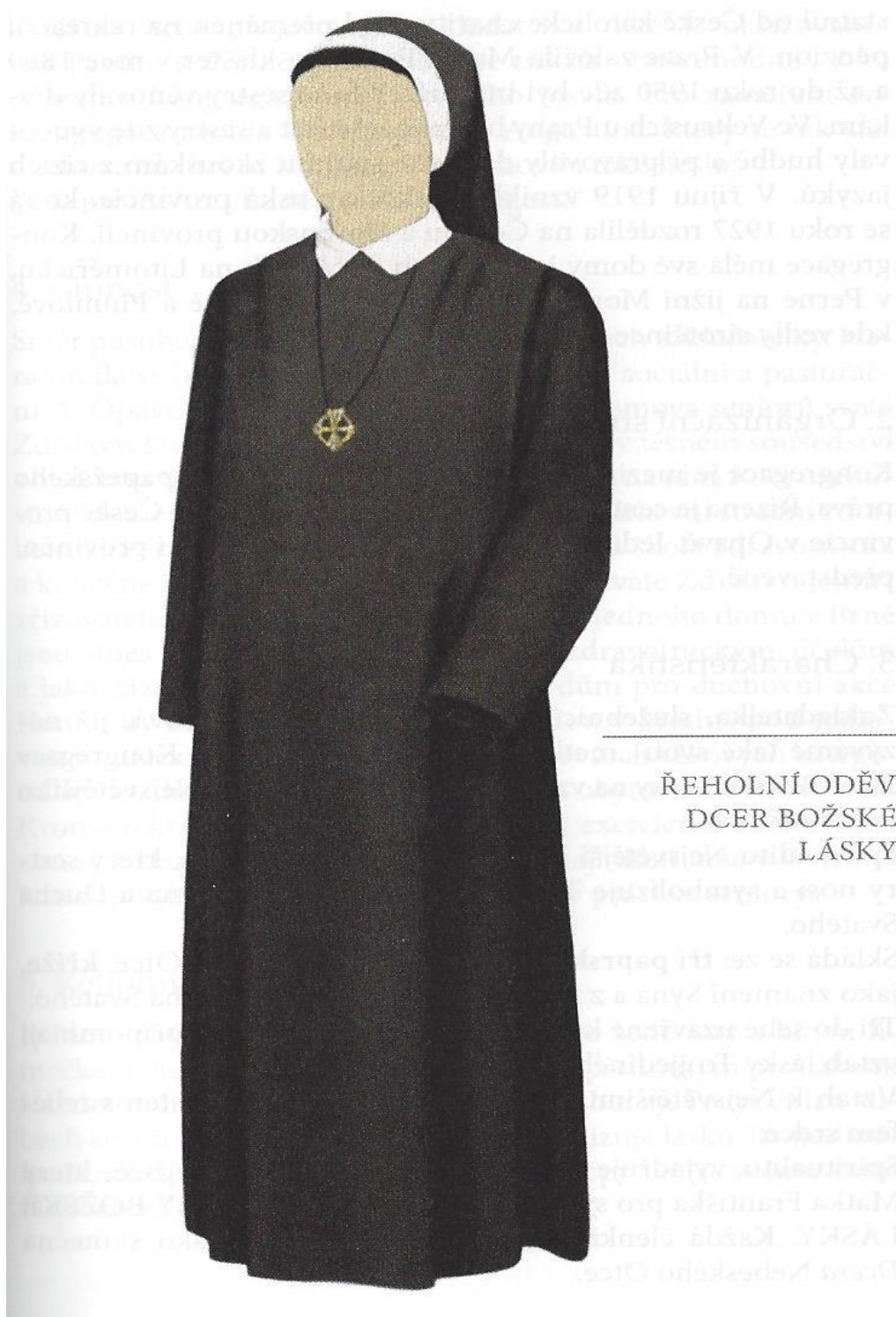
ŘEHOLNÍ ODĚV
CISTERCIAČEK

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 159)



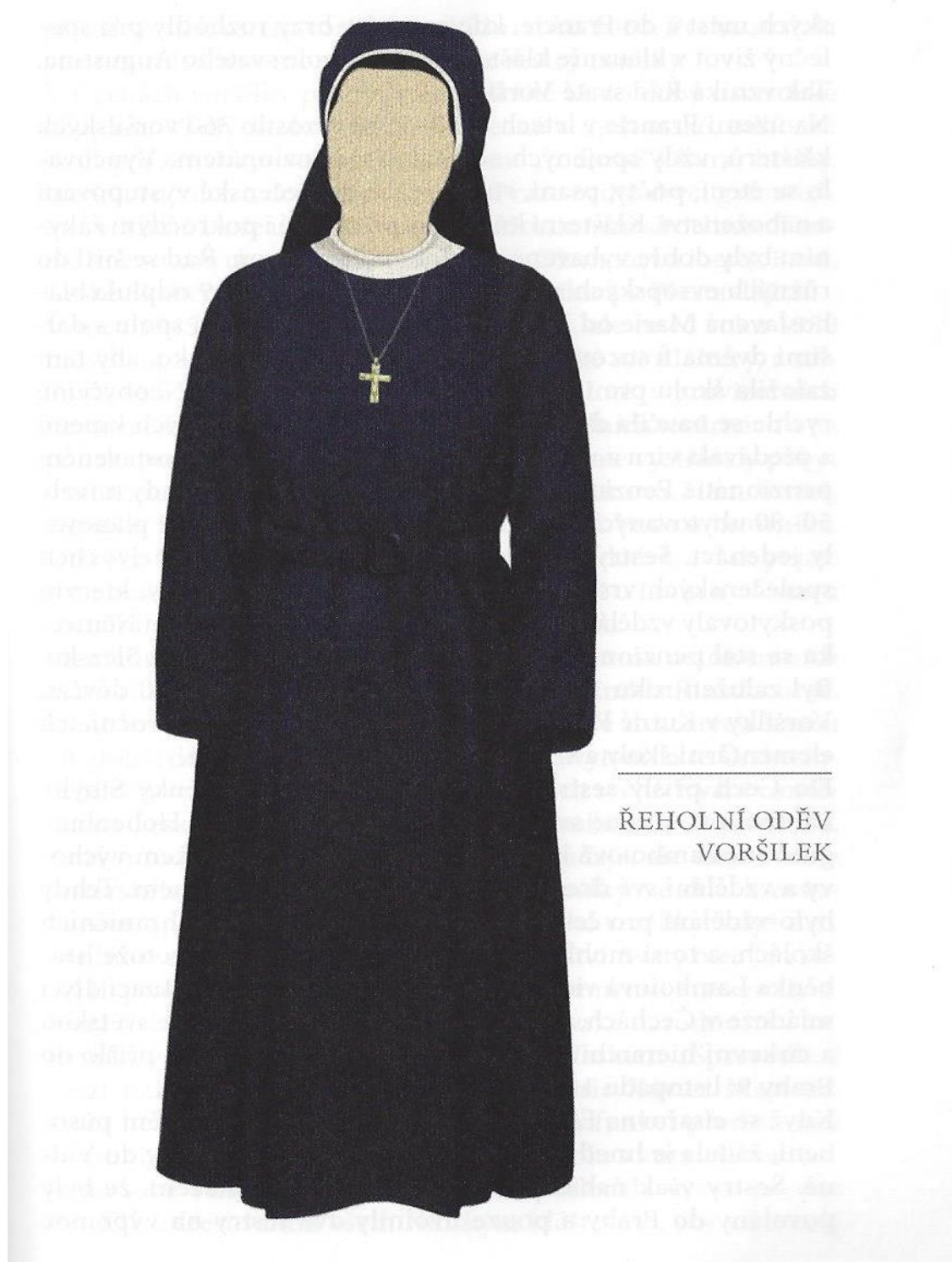
(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 163)

Příloha M - Řeholní oděv Dcer Božské lásky



ŘEHOLNÍ ODĚV
DCER BOŽSKÉ
LÁSKY

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 211)



ŘEHOLNÍ ODĚV
VORŠILEK

(KOPECKÁ, MAREŠ, 2014, S. 337)